יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 109 | Łódź, Czwartek 11 maja 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ט"ז אייר תרצ"ג | № 109

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מיניסטער יענדזשעיעוויטש — פרעמיער

דער בעשטאנד פון דעם ניי-געבילדעטען קאבינעט

די מיניסטארען האבען שוין אפגעגעבען די שבועה

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער בילדונגס-מיניסטער, ה' יאנוש יענדזשעיעוויטש האט היינט בעקומען פונ'ם מלוכה פרעזידענט די מיסיע צו בילדען א קאבינעט.

אין די פאליטישע קרייזען האלט מען, אז טראץ די קלאגען, זאלען אין דעם פרעמיער יענדזשעיעוויטשעס קאבינעט פערבלייבען „די ביז-איצטיגע מיניסטארען, די ה"ה הוביצקי און זארזשיצקי.

מ'האלט אויך פאר זיכער, אז דער נייער רעגירונגס-שעף וועט פערהאלטען פאר זיך דעם פארטפעל פון בילדונגס-מיניסטעריום.

* * *

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט האט דער מלוכה-פרעזידענט באמינירט דעם ד"ר יאנוש יענדזשעיעוויטש, אלס פרעזעס פון מיניסטאר-ען-ראט. גלייכצייטיג האט דער מלוכה-פרעזידענט, אויף זיין פארשלאג, באַ-מינירט דעם מיניסטער בראָניסלאַוו פּיעראַצקין, אלס אינערן-מיניסטער; י. בעק'ן — אלס אויסערן-מיניסטער; דעם מארשאל י. פילסודסקי — אלס קריגס-מיניסטער; דעם פראפ. וולאד. זאוואדזקי — אלס פינאנץ-מיניסטער; טשעסלאוו מיכאַלאָווסקין — אלס יוסטיץ-מיניסטער; דעם ד"ר נאַקאָניעטשניקאוו-קלוקאָווסקי — אלס מיניסטער פאר לאנדווירטשאפט און אגראר-רעפארמען; דעם גענ. ד"ר פערדינאנד זארזשיצקי — אלס מיניסטער פאר האנדעל און אינדוסטריע; מיכאל בוטקיעוויטש — קאמוניקאציע-מיניסטער; גענ. ד"ר הוביצקי — מיניסטער פאר געזעלשאפטליכע שוץ; פולק. איגנ. עמיל קאלינסקי — אלס מיניסטער פאר פאסט און טעלעגראף.

5 באַמטע... זענען די מיטגלידער פונ'ם נייעם קאבינעט אוועק אין שלאס, וואו זיי האבען געשוואוירען פארן מלוכה-פרעזידענט.

ארעסטירט 26 ענדעקישע פיהרער אין לאדז

פאליציי האט געפונען א סך בעלעסטיגענדע מאטעריאלען

לאדז.

אמיציעל ווערט דורך „פאט" אנגעגעבען פאלגענדער קאמוניקאט:

נעכטען איז אויפ'ן אויפטראג פון דער פראקוראטור, דורך דער פאליציי אדורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע אין די לאקאלען פון דער היגער ענדעציע, און אין די פריוואט-וואוינונגען פון די בעדייטענדע טוער פון דער ענדעקישער פארטיי.

עס זענען ענטדעקט געווארען א סך בעלעסטיגענדע מאטעריאלען.

אין שייכות דערמיט זענען פערהאלטען געווארען 26 מיטגלידער פון דער לאדזער ענדעציע.

קאנפיסקירט דאס פערמעגען

פון דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע

אינטערפעלאציע אין ענגלישען פארלאמענט

בערלין, 10 (ספ. טעל.)

דער הויפט-פראקוראר פון בערלינער געריכט האט ארויסגעגעבען א בעפעהל צו בעלייגען מיט א סעקוועסטער דאס גאנצע פערמעגען פון דער סאציאל-דעמאקראטישער פארטיי, ווי אויך פון דער רעפובליקאנישער ארגאניזאציע פון די רייכס-באנער און פון די פערלאגען, וואס געפינען זיך אין זייער רשות.

אינ'ם קאמוניקאט ווערט געזאגט, אז די סיבה דערפון איז די בלומרשט-ענטדעקטע מיסברויכען אין די פראפעסיאנעלע פעראייגען און אין די ארבייטער-באנק.

בערלין, 10 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט דער קאנפיסקאציע פונ'ם פערמעגען פון דער סאציאל-דעמאקראטיע, ווערט אפיציעל מיטגעטיילט, אז בזה האופן וויל די רעגירונג פערזיכערען, אז די סובווענציען, וואס די קלאסען-פעראייגען האבען געגעבען דער סאציאל-דעמאקראטיע, זאלען נישט פערנוצט ווערען אויף צו פיהרען א פאליטישען קאמף.

די מאכט וועט פערפיהרען א קרימינעלען פראצעס געגען דעם געזו. פארזיצער פון די קלאסען-פעראייגען, לייפארט.

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

די ידיעה וועגען דער נייער אקציע פון די היטלער-לייט געגען דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע אין דער פארם פון קאנפיסקירען דאס פערמעגען פון דער פארטיי, האט ארויסגערופען גרויס עמפערונג.

אלס ווידערקלאנג דערפון איז געווען די היינטיגע דיצונג פון פארלאמענט, וואו עס איז אינטערפעלירט געווארען דער אויסערן-מיניסטער, סימאן, הלמאי ער האט אויפגענומען ראזענבערג'ן. סימאן האט דערקלערט, אז ער האט היטלערס אגענט אויפגענומען, מחמת די שטארקע בעמיהונגען פונ'ם דייטשען אמבאסאדאר, און ער האט אונטערגעשטראכען, דאס ער האט לחלוטין נישט אויסבעהאלטען פאר ראזענבערגען, ווי אזוי עס זעהט אויס אין דער ווירקליכקייט די בעציהונג פון דער ענגלישער בעזעלשאפט צו די געשעהענישען אין דייטשלאנד.

פון דעם מיט. סימאנס ענטפער זהיגט מען, אז ער האט אויפגענומען ראזענבערגען בארן דערפאר, בכדי צו ראטעווען די פאזיציע פונ'ם דייטשען אמבאסאדאר פאן העש, וועלכען היטלער וואלט זיכער — לויט אלעמענס מיינונג — דערוויי-טערט, ווען סימאן וואלט ראזענבערג'ן נישט אויפ-גענומען.

סאוויעט. עמיסארען אין ענגלאנד

וועגען אויסגלייכען דעם סאוויעטיש-ענגלישען סכסוך

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

„דיילי מייל" איז מודיע, אז קיין לאנדאן זענען געקומען פון מאסקווע 2 געהיימע עמיסארען פון דער סאוויעטישער רעגירונג, וועלכע זאלען האבען די שליחות צו פערקניפען אונטער-האנדלונגען וועגען ליקווידירען דעם איצטיגען סכסוך.

די הויפט-פונקטען פונם הסכם דארפען זיין דאס אראפנעהמען מצד ענגלאנד דעם פערבאט פון אריינפיהרען סאוויעטישע סחורות, און דערפאר זאלען בעפרייט ווערען ביידע ענגלישע אינזשינירען: טארנטאן און מאקדאנאלד, וועלכע זענען פערמשפט געווארען בעת'ן מאסקווער פראצעס.

אמעריקאניש-סאוויעטישע דערנעהנטערונג

לאנדאן, 10 (ספ. טעל.)

די היגע רעגירונג איז בעאומרוהיגט דורך די ידיעות פון וואשינגטאן וועגען א מעגליכער אמעריקאניש-סאוויעטישער דערנעהנטערונג.

לויט קורסירענדע קלאנגען אין די היגע פאליטישע קרייזען איז נישט אויסגעשלאסען, אז בעת דער קומענדיגער וועלטליכער ווירטשאפטס-קאנפערענץ אין לאנדאן וועט געשעהן עפיס א מין אמעריקאניש-סאוויעטישער ראפאלא, וועלכעס וואלט ביי דער לעצטער פאזע פון די איבערגע-ריסענע ענגליש-סאוויעטישע האנדעלס-בעציהונגען, געווען פאר ענגלאנד זעהר נישט געוואונשען.

דערמיט דערקלערט זיך דער פרוב נישט צוצולאזען די סאוויעטען צום אנטייל אין דער לאנדאנער קאנפערענץ, וועלכער האט געקאנט אב-סערווירט ווערען פון פערשידענע סימנים אין משך פון די לעצטע טעג.

די בלוט-באד אין דעם ווינער אוניווערזיטעט איז געווען געפלאנט

ווין, 10 (ספ. טעל.)

מחמת די נעכטיגע בלוטיגע געשעהענישען אינ'ם אוניווערזיטעט זענען ארעסטירט געווארען 9 היטלעריסטישע סטודענטען, 1 סאציאל-דעמאקראט און 2 פוילישע יודען.

פאנאמאוויע האט באנדאזשירט 20 סטודענטען, און צווישען זיי 2 אמעריקאנער, וועלכע האבען געבעטען זייער קאנסול וועגען אנ'אינטערווענץ.

מיט מנה — זענען פאראן עטליכע פערוואונ-דעטע בירגער — פאליאקען און אונגארען.

מען פערזיכערט, אז די געשעהענישען זענען געווען פון פריהער-אויס געפלאנט. א בעווייז — אז מ'האט געפונען אין דעם אנאטאמישען אינסטיטוט א בעפעהל פון דער שטורם-אפטיילונג צו מאכען אנ'איבערפאל אויף דעם דאזיגען אינסטיטוט.

וואהלען אין דאנציג

דאנציג, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די גאנצע דאנציגער פרעסע בעשטעטיגט די ידיעה, אז אין דער לעצטער וואך פאר די וואהלען, דארפען אנטיילנעהמען אין דער וואהל-קאמפאניע לטובת די היטלעראווצעס, די דייטשע מיניסטארען: פריק, געבעלס, און גערינג.

לויט ווי עס שרייבען די „דאנציגער נאכריכטען", „דאנציגער לאנדעסצייטונג" און „דאנציגער פאלקסשטימע" וועלען זיי רעדען אין דאנציג.

היטלער גופא זאל האלטען א ספעציעלע רעדע פאר דאנציג דורך ראדיא דעם 27. ד. ח.

דער דאלאר — 7.52

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאניש)

די ווארשאווער בערזע האט אידער נאטירט די ירידה פון דאלאר.

דער דאזיגער פאקט דארף אבער אנגענומען ווערען מיט א גרויסער דאזע סקעפטיציזם, ווייל, הגם אין די צווישענבאנק-אפעראציעס האט מען דעם דאלאר היינט נאטירט 7,52, און די „באנק פאלסקי" האט געצאהלט 7,50 — זענען דאך די אינטערנאציאנאלע אומזאצען געווען א סך העכערע. ניו-יארק, למשל, האט היינט אינדערפריה נאטירט — 7,70.

פ״ערל'כע בראנד-צערעמאניעס

ביים נעכטיגען אויטא־דא־פע אין דייטשלאנד

יודישע ביכער ווערען איבערגעארבייט אויף שרייב-פאפיר

ב ע ר ל י ן, 10 (יט״א טעלעגראפיש).

א גאנצען טאג זענען אין גאנץ דייטשלאנד געמאכט געווארען פיבערהאפטע פארבערייטונגען צום אויטא־דא־פע. 10 אזייגער אווענט ווען פון 7 ־ אדע־מישען הויז ארויסמארשירען א פאקעל־צוג צום בראנדענבורגער טויער, דאס וועלען ארויסטרעטען מיט רעדען געבעלס און פארשטעהער פון די נאצ. סאצ. אקאדעמיקער און נאך דער צערעמאניע וועלען די ביכער פון יודישע מחברים פערברענט ווערען אויפ'ן שייטער־הויפען.

ניט אלע יודישע ביכער וועלען פערברענט ווערען. א גרויסער טייל וועט אפגעשיקט ווערען אין די פאפיר־פאבריקען, וואו זיי וועלען איבער־ארבייט ווערען אויף שרייב־פאפיר.

אין דערזעלבער צייט וועלען אין גאנץ דייטש־לאנד פערברענט ווערען די יודישע און מארקסיס־טישע ביכער.

די נידערטרעכטיגע שענדונג-צערמאניע

בערלין, 10 (ספ. טעל.)

אין אלע דייטשע שטעט מיט בערלין און פראנקפורט אין דער שפיץ זענען היינט פארגע־קומען מאסענהאפטע אויטא־דא־פע'ס פון די אלע ביכער, וואס געפינען זיך אויף דער שווארצער ליסטע.

אין בערלין גופא האט זיך דער נידערטרעכ־טיגער וואנדאלען־אקט אנגעהויבען 9 א זייגער אין אווענט אויפ'ן אפערן־פלאץ, וואו די אינקוויזי־טארישע ארבייט האט אדורכגעפיהרט מיט גרויס פאמפע און ווירדע, דער „שטאלץ פונ'ם דייטשען פאלק" — די סטודענטישע יוגענד, אויסגעפוצט לכבוד דער שווארצער חגא אין מונדירען און קארפאראנטען־צייכענס.

עס איז צונויפגעלייגט געווארען א ריזיגער שייטערהויפען פון איבער 20 טויזענד ביכער, וואס זייערע מחברים זענען פון יודישער אפשטאמונג, סאציאל־דעמאקראטען און ראדיקאלען.

דעם מיטעלאלטערליכען אקט האט מקדים גע־ווען א פייערדיגע רעדע פונ'ם מינ. געבעלס.

גלייכצייטיג מיט די ביכער האט מען אונטער־געצונדען די פיגור פון דעם וועלט־בערימטען יו־דישען געלעהרטען פראפ. מאגנוס הירשפעלד.

צו דער שאנד־צערעמאניע האט זיך צוגע־קוקט א המון פון פיל טויזענדער מענשען (??!).

ביז שפעט אין אווענד האט דער צעיושעטער המון רעווידירט די ביבליאטעקען, לייען־זאלען א. א. וו. און פון דארטען געשלעפט אין דרויסען די מענגעס ווסענשאפטליכע און קונסט־ביכער.

שיקאנעס ביים ארויסגעבען טראנזיט-וויזעס

מאכט דער דייטשער קאנסולאט אין ווארשא פאר יודען

וו א ר ש א, 10 (יט״א טעלעפאניש)

אין פאספארטען־אמט ביים דייטשען קאנ־סולאט ווערט געמאכט שיקאנעס ביים ארויסגעבען טראנזיט־וויזעס פאר יודען פוילישע בירגער. ס'ווערט געמאכט כלערליי שוועריגקייטען.

אפיציעל דערקלעהרט קריג

צווישען פאראגוואי און באליוויען

א ס ו מ פ צ י א ן, 10 (ספ. טעל.)

פאראגוואי האט היינט דערקלעהרט קריג באליוויען.

דאס דערקלעהרען די מלחמה איז א פועל יוצא פון א שטרייט וועגען דער פראווינץ טשאגא.

די מיסיע פון שאכט'ען אין אמעריקא

פ א ר י ז, 10 (ספ. טעל.)

פון וואשינגטאן איז מען מודיע דער „אוי־ראשענט עקאנאמיק צט פינאנסיער", אז די אמערי־קאנישע עקספערטען, וועלכע פיהרען מצד רוזוועלט'ן די אונטערהאנדלונגען מיט שאכט'ן, זענען אלע יודען, ווי ווארבורג, מארגענטוי א. א.

די אויפקלערונגען שאכט'ס וועגען דער אי־נערליכער פאליטיק פון דייטשלאנד, געבען די עקס־פערטען א ווארט נישט.

דער קארעספאנדענט ענדיגט:

שאכט טענה'ט דער־עיקר וועגען דער נויטיגקייט צו רעווידירען די טראקטאטען, אלס א גרונד־תנאי פאר יעדער פערשטענדיגונג, און דער־מיט גופא בעשטעטיגט ער דעם פאליטישען כא־ראקטער פון זיין וואשינגטאנער מיסיע.

אז ער שמייכעלט „איז ניכט גוט..."

נ י ו ־ י א ר ק, 10 (ספ. טעל.)

די „נעוו־יארק סטאאטס־צייטונג" איז מודיע פון וואשינגטאן, אז דער פרעזידענט פון דער דייטשער רייכסבאנק, ד״ר שאכט, האט בעת'ן געשפרעך מיט רוזוועלט'ן בעריהרט די פראגע פון גלייכער בעוואפענונג און דאס פראבלעם פון רעווידירען די גרעניצען.

שפעטער האט ער גערעדט מיט'ן מלוכה־סעקרעטאר האל.

ביים ארויסגיין פונ'ם בנין, האבען זשורנא־ליסטען א פרעג געטון דעם ד״ר שאכט: וואס איז די מעשה, וואס ער שמייכעלט?

דערויף האט דער ד״ר שאכט געענטפערט, אז אזוי איז ער שוין צוגעוואוינט — ער שמייכעלט שטענדיג, ווען עס געלינגט עפיס נישט...

גהאנדי וועט נישט אויסהאלטען

ער איז אזוי שוואך, אז מ'טראגט איהם אויף די הענד

ל א נ ד א ן, 10 (ספ. טעל.)

שוין נאר די ערשטע 3 טעג פונ'ם פאסטען פיהלט זיך גהאנדי אזוי אפגעשוואכט, אז ער קאן אליין נישט געהן, נאר מ'מוז איהם טראגען. די דאקטוירים דערקלערען, דאס עס איז אוממעגליך, אז ער זאל קאנען אריבערטראגען א 3־וואכענדיגען תענות.

די אנפיהרער פון די הינדוסען, באסע און פאטעל האבען פערעפענט'ליכט אנ'אויפרוף צום פאלק, אין וועלכען זיי דערקלערען:

די געשעהענישען פון די לעצטע 13 יאהר האבען דערוויזען אז די פאליטישע קאמפען, — וואס זענען זיך סומך אויפ'ן מאקסימום פון אפער־וויליגקייט און יסורים פון אונזער זייט, און אויף א מינימום ליידען מצד אונזערע געגנער — וועלען נישט קיינמאל נישט דערפיהרען צו קיין רעזול־טאטען. דאס איצטיגע פאסטען פון גהאנדי'ן איז די אנערקענונג, אז די ביז־איצטיגע קאמפס־מעטא־דען האבען אונז גענארט!

דער אויפרוף ווערט פערענדיגט דערמיט, אז עס איז נויטווענדיג אויסצוארבייטען א נייעם פראגראם פון קאנגרעס, און ארויסצושטעלען בראש פון דער בעוועגונג מעהר ראדיקאלערע מענשען.

!!!
„דער רוף פון קערפער"
אונטער דעם דאזיגען נאמען הויבט זיך אן די טעג צו דרוקען אין
„נייעם פאלקסבלאט"
א נייער העכסט־סענסאציאנעלער עראטישער ראמאן.
„דער רוף פון קערפער"
דאס איז איינער פון די מערקווירדיגסטע ראמאנען פון אונזער ::: רעטענישפולער צייט. :::
דער דאזיגער אויסערגעוועהנליך־שפאנענדער ראמאן איז א זעל־טענער דאקומענט, און א וואונדערליכע שילדערונג פון א קרישטאל־ריינער פרויען־נשמה, וואס איז בלב ובנפש פערליבט אין איהר שיינעם, געזונדען און רייכען מאן, און דאך טרייבט איהר דער פינסטערער, פערבארגענער אינסטינקט צו ווערען אנ'אויסגע־לאסענע פרוי, און צו גיין אנדינגען זיך אין א ביליג שאנד־הייזעל.
* *
די טעג הויבט זיך אן אין דעם
„נייעם פאלקסבלאט"
צו דרוקען דאס ווערק:
„דער רוף פון קערפער"
!!!

טריאומף פונ'ם קאפיטאן סקאזשינסקי

פ א ר י ז, 10 (ספ. טעל.)

דער העלדישער פליה פונ'ם פוילישען קא־פיטאן סקאזשינסקי האט ארויסגערופען גרויס בעגייסטערונג אין אלע פראנצויזישע לופט־פליה־קרייזען.

דער מיניסטער קאט האט איבערגעשיקט דעם קאפיטאן סקאזשינסקי אנ'ענטוזיאסטישע בע־גריסונגס־דעפעשע.

ל א נ ד א ן, 10 (ספ. טעל.)

אין א דעפעשע פון ריא־דע־זשאנעירא איז די „טיימס" מודיע, אז דער קאפ. סקאזשינסקי האט געשלאגען דעם רעקארד פון דירעקטען פליה אויף א לייכטען אפאראט מיט א מאטאר „גיפסי", אריי־בערפליהענדיג דעם דרום־אטלאנטיק — 3,450 קילא־מעטער — 175 קילאמעטער א שעה.

ב ע ר ל י ן, 10 (ספ. טעל.)

אויף וויפיל די גאנצע פרעסע פון דער וועלט גיט אן אפילו קורצע זאכליכע נאטיצען וועגען דעם העלדישען רעקארד פונ'ם קאפיטאן סקאזשינסקי — אויף אזויפיל דערמאנט די דייטשע פרעסע דעם פאקט אפילו נישט מיט א ווארט.

בלויז די „בערזען מיטאג" שטעלט פעסט אין א דעפעשע דעם פולשטענדיגען דערפאלג פון א פוילישען קאפיטאן.

ל א נ ד א ן, 10 (ספ. טעל.)

היינט 11 פארמיטאג האט סקאזשינסקי גע־קרייזט ארום דער שטאט באכיא, און אין נישט לאנדענדיג, אפגעפליגען ווייטער.

מ א צ ע י א, 10 (ספ. טעל.)

דער קאפיטאן סקאזשינסקי איז היינט 10 מיט 20 מינוט אפגעפליגען קיין אלאגאאס.

יודישע קינדער אין דייטשלאנד

בלייבען אויסער דער שול

א י נ ס ב ר ו ק, 10 (יט״א טעלעגראפיש)

דער פרייסישער בילד.ונגס מיניסטער האט ארויסגעגעבען א פערבאט פון עפענען פריוואטע יודישע מיטעל־שולען. פיל יודישע קינדער וועלען אזוי ארום בלייבען א ויסער דער שול.

אויפפאדערונג!
מיר פאדערן אויף דעם געוועזענעם פרעזעס פון גראשען־הענדלער־פעראיין
ה' ציגא ווייסקאפ
צוצושטעלען די אפרעכנונג און דאס געלד פון פאריינס־קאסע שפעטסטענס ביז זונטאג דעם 14. מאי ד. י. 8 אווענד צו דער פערוואלטונג. אין געגענפאל וועלען מיר ציהען די געהעריגע קאנסעקווענצען.
די פערוואלטונג
פון גראשען־הענדלער־פעריין
2413 אין לאדז, אלעקסאנדריסקא 8.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

דער פארשטעהער פון דער אגריקולטור־געזעלשאפט „הבוטע" אין א״י ערטיילט אינפארמאציעס וועגען קויפען אין ארץ־ישראל
פרדסים
אויף אויסצוצאהלען אין משך פון עטליכע יאר
גראנד־האטעל, צימער 230
פון 9 פריה ביז 3 און פון 5 נ״מ ביז 9.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פון לונגען־ הארץ־ און סקלעראז־קראנקהייטען
ציגעל־גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אוו.

פאר
גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד־ קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

עפענטליכע ווארנונג!
איך ערקלער דערמיט פאר אונגילטיג מיינע 37 וועקסלען צו 75 זל. אויסגעשטעלט אברהם פייראייזען, בזשע־זשינער 31, וועלכע ס'האט בעקומען ה' הארץ נאטאן פאר מיין צושטעלער, פירמע ז. ארנער אין לאדז, און ער האט זיי צוגענומען. איך ווארן די דאזיגע וועקסלען נישט צו נעהמען.
מיט אכטונג
ABRAM FAJRAJZEN
Łódź, Brzezińska 31. 2446

אלע דארפען וויסען!
צום זומער סעזאן בעקומט איהר רעשטען
פון די בעסטע קוואליטעטן ביליצער, מאטאשא־ווער און אנדערע נייעסטע מאדערנסטע מוסטערען פון הערען־ און דאמען־שטאפען
פאר מענער אויף אנציגער, אויף פאלטענס — בעדענקט דעם אדרעס
מיט 30% ביליגער קומט און איבערצייגט אייך!
פאר דאמען אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען — נור ביי
R. SZCZĘŚLIWY
נאוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

,,נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז. 11 מאַי 1933

פּאָגראָם אונטער דער מאַסקע פון ,,רעוואָלוציע"

דעם פּאָגראָם, וועלכען די היטלער-רעגירונג האָט געמאַכט אויף די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין דייטשלאַנד, איז פּאָרגעקומען אַ טאָג נאָך דער גראַנדיעזען יום-טוב פון דער ,,דייטשער אַרבייט", ווי די תּלינים רופען איצט אָן דעם ערשטען מאַי. דער אומשטאַנד, וואָס דער פּאָגראָם איז דורכגעפיהרט געוואָרען גראָד דעם צווייטען מאַי און נישט פריהער, ערקלערט, פאַרוואָס די רעגירונג האָט אָפּגעוואַרט מיט דער אויספיהרונג פון דאָזיגען שריט. כל זמן די היטלעראָווצעס זענען געווען פאַרנומען בלויז מיט דער נאַציאָנאַלער פּראָזען-דרעשעריי און מיט דער אויסראָטונג פון די יודען איז פאַר זיי געווען אונגעבעקוועהם צוליב טאַקטישע טעמים אָנצוהויבען דעם אַנגריף געגען די פּראָפעסיאָנעלע אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס. די פיהרער פון נייעם רעזשים אין דייטשלאַנד האָבען געהאַלטען פאַר געוואונשען פריהער אָפּצושפּילען די קאָמעדיע מיט דעם ערשט-מאַיגען נאַציאָנאַלען איינהייטס-יום-טוב, די קאָמעדיע פון ,,דעמאָנסטראַציע פאַר סאָציאַליזם" און נאַציאָנאַלער אַרבייט, אין דער מיינונג, אַז נאָך דעם וועלען די אַרבייטער לייכטער אויפנעהמען דעם קאַלאָסאַלען קלאַפּ, וואָס וועט זיי געגעבען ווערען מיט דעם פּאָגראָם פון זייערע אָרגאַניזאַציעס.

פון זינט די נאַצי זענען געקומען צו דער מאַכט, האָט נישט געקאָנט זיין קיין ספק אַז זייער רעגירונג וועט אַרויפלייגען איהר האַנד אויף דער הויפּט-פעסטונג פון דער דייטשער סאָציאַליסטישער בעוועגונג, אויף די מעכטיגע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, וועלכע האָבען זיך פריהער געפונען אונטער דער אָנפיהרונג פון ,,מאַרקסיסטען". די פיהרער פון די פרייע געווערקשאַפטען האָבען אַרויסגעוויזען אַ געוואַלדיגע נאַיוקייט, ווען זיי האָבען געמיינט, אַז דורך קאַפּיטולאַציע פאַר דעם נייעם רעזשים וועט זיי געלינגען צו ראַטעווען די אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס.

אפילו די לידערס פון דער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער פּאַרטיי, וועלכע האָבען געלייגט האָפנונג דערויף, אַז זיי וועלען קאָנען ראַטעווען די פּאַרטיי דערמיט, וואָס זיי וועלען ,,סימולירען דעם טויט" (ווי געבעלס האָט זיך אויסגעדריקט וועגען די סאָצ.-דעמאָקראַטען) זענען געווען זעהר נישט צופרידען דערפון, וואָס די פיהרער פון די פּראָפ. פעראיינען האָבען בעשלאָסען אָפיציעל זיך צו בעטייליגען אין דער מאַי-דעמאָנסטראַציע פון היטלעריזם. זיי האָבען, ווייזט אויס, פאַרשטאַנען, אַז דער דאָזיגער שריט וועט איינגאַנצען אונטעררייסען דעם לעצטען ביסעל צוטרוי, וואָס די אַרבייטער האָבען געהאַט צו די סאָצ.-דעמ. פיהרער און דערביי וועט מען די לאַגע נישט ראַטעווען און די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען וועלען סיי ווי פּאָגראָמירט ווערען דורך די היטלעראָווצעס. לויט, דער לייטער פון קאָמיטעט, וואָס דאַרף די פּראָפ. פעראיינען ,,רע-אָרגאַניזירען" און איבערפיהרען זיי אויף היטלעריסטישע רעלסען מאַכט ציניש חוזק איבער דער נאַיוקייט פון די מאַרקסיסטישע פיהרער פון פּראָלעטאַריאַט. די לייפּאַרטס און די גראָסמאַנס, זאָגט ער אין זיין אויפרוף צו די אַרבייטער, קאָנען געבען היטלער'ן וויפיל נאָר זיי ווילען בעווייזען פון זייער איבערגעבענהייט, אָבער מיר האַלטען, אַז ס'איז בעסער, ווען זיי זיצען אין טורמע.

מיט דעם פּאָגראָם פון די פּראָפעסיאָנעלע מאַרקסיסטישע אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס האָט זיך אָנגעהויבען די ,,צווייטע פאַזע" פון דער נאַציאָנאַלער רעוואָלוציע. די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען האָבען איבערגענומען אין זייערע הענד די אַפּיקע איבער די אַרבייטער און זענען צוגעטראָטען צו דעם צווייטען טייל פון זייער פּלאַן, צו דעם סאָציאַליסטישען. אָט די פאַזע האָט זיך אייגענטליך אָנגעהויבען נישט דעם צווייטען מאַי, נאָר דעם ערשטען מיט דער רעדע פון היטלער'ן פאַר מיליאָן צוהערער אויף דעם טעמפּעלהאָפער-פעלד אין בערלין. אין דער דאָזיגער רעדע האָט דער קאַנצלער געדאַרפט פאָרמולירען דעם ,,סאָציאַליסטישען" טייל פון זיין פּראָגראַם. אָבער היטלער האָט מיט קיין וואָרט נישט דערמאָנט דאָס, וואָס עס איז געווען צוגעזאָגט די אַרבייטער אין דעם מינכענער פּראָגראַם פון די נאַצי. עס איז נישט געווען קיין רמז אויף דער נאַציאָנאַליזאַציע פון די בענק און פון די גרויסע אונטערנעהמונגען, אויף אַגראַר-רעפאָרם אויפ'ן חשבון פון די פּריצים, אויפ'ן אָנטייל פון די אַרבייטער אין די ריווחים פון די אונטערנעהמונגען א.א.וו. און הגם דער קאַנצלער האָט גערעדט בלויז וועגען איינפיהרען צוואַנגס-אַרבייט און וועגען עפענטליכע אַרבייטען, נישט אויסזאָגנדיג דעם סוד, וואו ער וועט נעהמען געלט דערויף; און הגם, ווי מיר האָבען ערשט די טעג אָנגעוויזען, צווישען די פּריצים און פאַבריקאַנטען אין דייטשלאַנד לאָזען זיך בעמערקען פּאַניק-שטימונגען צוליב דעם פאַרשטייענדיגען נאַציאָנאַלען באָלשעוויזם פון היטלערס רעזשים — איז דאָס די שולד נישט פון היטלערס פּאַקטישער פּאָליטיק, נאָר פון די ווירטשאַפטליכע ווילקיר-אויסדריקען, צו וועלכער עס נעהמען זיך שוין די מאַסען אונטער דער דעמאָראַליזירענדער ווירקונג פון דער אַנטיסעמיטישער העצע.

אויך אָט דער שריט, די פערניכטונג פון דער אַרבייטער-פעסטונג, פון די פרייע פּראָפ. פעראיינען איז אַדורך גלאַטיג, אָהן פּראָטעסט, אָהן ווידערשטאַנד. מיט וואָס קאָן מען דאָס ערקלערען? צי מיט דעם ענטוזיאַזם, וואָס האָט אַרומגענומען די מאַסען? מיט די טעראָר-מעטאָדען, וואָס ווערען ריקזיכטלאָז אָנגעווענדט? מיט דער אינערליכער שוואַכקייט פון די פּאָגראָמירטע אינסטיטוציעס?

דער קלאַפּ, וואָס איז געגעבען געוואָרען די פּראָפ. פעראיינען, ווערט מאָטיווירט אַלס ,,פערטיפונג פון דער רעוואָלוציע", אַלס נויטווענדיגקייט ווייטער די רעוואָלוציע צו פערברייטערען. אין דעם ליגט אין אַ גרויסער מאָס די ערקלערונג פון דער שטילקייט, מיט וועלכער די אַרבייטער נעהמען נאָך דערווייל אויף דעם אַטענטאַט אויף זייער גרעסטע ערובערונגען. דאָס וואָרט ,,רעוואָלוציע", וואָס איז געלאָזט געוואָרען אין גאַנג אויף אַ דעמאַגאָגישען און שווינדלערישען אופן האָט נאָך דערווייל אַ מאַגישע קראַפט. אַלץ ווערט ערקלערט מיט'ן וואָרט ,,רעוואָלוציע", וועלכע ,,מוז צוברעכען דאָס אַלטע, כדי צו בויען דאָס נייע".

אָבער אינדער'אמת'ן איז דאָך אין דייטשלאַנד קיין שום רעוואָלוציע אין דעם זין, ווי מען פערשטייט דאָס, נישט פאָרגעקומען. קיין אויפרייס פון אונצופרידענהייט, קיין קאַמף פאַר מאַכט איז נישט געווען. די מאַכט איז אויך אויף אַ לעגאַלען אופן איבערגעגעבען געוואָרען פון איין האַנד אין דער צווייטער, און בלויז די נייע מאַכט האָט ערקלערט, אַז דאָס איז ,,רעוואָלוציע". מען האָט איינגעזעצט אָהן אַ שיער מענשען, מען האָט פאַרפייניגט, פאַרטריבען אין אַלע לענדער די בעסטע זיהן פון לאַנד און דאָס אַלץ ווערט אָנגערופען רעוואָלוציע. אַקטען פון אונזיניגער כוליגאַנישער בעסטיאַליטעט און נקמה רופט מען אָן רעוואָלוציע און מיט דעם מאַגישען וואָרט האַלט מען אין צוים די אַרבייטער און ז'יערע אָרגאַניזאַציעס, אונטער דער מאַסקע פון אָט דעם וואָרט פּאָגראָמירט מען די פּראָפ. פעראיינען נאָכדעם, ווי מען האָט פּאָגראָמירט די אַרבייטער-פּאַרטייען.

וואָס די אייגענאַרטיגע רעוואָלוציע וועט אויפטון פּאָזיטיוועס, כדי זיך צו בערעכטיגען אין די אויגען פון די מאַסען — דאָס שטייט אונטער דעם גרעסטען פראַגע-צייכען. מיט דער עקספּראָפּריאַציע פון די יודען, מיט דער פערניכטונג פון די גרעסטע דייטשע קולטור-ווערטען וועט מען די מאַסען אייביג נישט קאָנען בעפרידיגען; זיי וועלען זיך סוף כל סוף מוזען איבערצייגען, אַז אונזיניגער כוליגאַניזם און רעוואָלוציע זענען נישט קיין אידענטישע בעגריפען.

שטראהלען אין דער טיפער פינסטערניש

דייטשע פרויען, וואָס פיהלען מיט מיט דער יודישער טראַגעדיע

די גערעכטיגקייט פאָדערט אָנצוּווייזען, אַז אין דייטשלאַנד קומען פאָר, נעבען דעם אַלגעמיינעם באַרבאַרישען קורס און נעבען דער אונגעהויערער גלייכגילטיגקייט פון דער מעהרהייט צו דער טראַגעדיע פון די יודען און פון אַנדערע פערפאָלגטע, אויך פאַלען פון טיפער מענשליכקייט און הומאַנישקייט. די ,,יודישע רונדשוי", די איינציגע יודישע צייטונג אין דייטשלאַנד, וועלכע מוז ערפילען אין די שווערסטע בעדינגונגען איהר טראַגישע שליחות פון שטעהן אויף דער וואַך פון דער יודישער זאַך אין דער איצטיגער צייט, דערצעהלט, אַז זי האָט בעקומען פיל בריף פון נישט-יודען מיט אויסדריקען פון אמת'ער סימפּאַטיע פאַר יודען און מיט מיטגעפיהל צו זייערע ליידען. איין אַזאַ בריף איז אַ בעזונדערס אינטערעסאַנטער דאָקומענט פון מענשליכער איידעלקייט. דער בריף איז געשריבען דורך אַ פרוי, וועלכע טראָגט, ווי די רעדאַקציע בעמערקט, דעם נאָמען פון אַ גרויסען דייטשען דיכטער. די פרוי שרייבט איהר בריף צו דער רעדאַקציע:

,,אין מיין לעבען האָב איך פון יודען געזעהען פיל גוטעס און דעריבער קוק איך מיט אַ געפיהל פון אמת'ן טרויער אויף דעם גורל פון די יודען אין די לעצטע חדשים. כדי מעגליך צו מאַכען פאַר מיר און פאַר מיינע קרייזען זיך צו בעקענען מיט די פערהעלטענישען ביי די יודען, בעט איך מיר רעגולער צושיקען אייער צייטונג. טיף געריהרט בין איך געווען פון אייער אַרטיקעל ,,נאָך דעם באָיקאָט", דער אַרטיקעל פון דער ,,יודישער רונדשוי" נאָך דעם באָיקאָט-טאָג פון ערשטען אַפּריל, האָט געטראָגען דעם פיל-זאָגענדיגען נאָמען ,,טראָגט איהם מיט שטאָלץ, דעם געלען פלעק").

,,צי זענען מיר נישט קינדער פון איין פאָטער? צי האָבען מיר נישט איין גאָט? אָט די אויפשריפט געפינט זיך אויף דער סינאַגאָגע אין פּראַג, און אָט די איינפאַכע פראַגען, אין וועלכע עס ליגט אַ טיפער פאָרוואורף פאַר אונז קריסטען, האָב איך אין פּראַג אַלס יונג מיידעל נאָך בעלייענט מיט אַ געפיהל פון טיפער חרפה און די ווערטער וועל איך קיינמאָל נישט פערגעסען".

די פרוי בעט ווייטער די רעדאַקציע צו שיקען איהר נויטליידענדיגע יודען און בעזונדערס קינדער אין איהר פּענסיאָנאַט, וועלכען זי האַלט אויס אין אַ קוראָרט אויפ'ן צפון-ים. זי וועט שרייבט זי, קיינמאָל נישט פערגעסען, אַז אין דער צייט פון כאָלערע איז איהר זוהן געוואָרען אָפּגעראַטעוועט אַ דאַנק דער אָפּפערפולער אַרבייט פון אַ קראַנקען-שוועסטער, וועלכע האָט דערביי ריזיקירט מיט איהר אייגענעם לעבען און אָט די פלעגערין איז געווען אַ יודישע.

אַ ברייטע טעטיגקייט צו בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם פיהרט איין פרוי אין עסטרייך, די קריסטין אירענע האַראַנד, זי איז די פרוי פון אַן עסטרייכישען אָפיציר. זי האָט געשאַפען אַרום זיך אַ גרופּע איבערגעגעבענע טוער, הויפּטזעכליך קריסטען, זי גיט אַרויס בראָשורען, אויפרופען, פלוגבלעטער און פיהרט אַ גרויסע קאָרעספּאָנדענץ. זי טוט דאָס אַלעס דערפאַר, ווייל זי האַלט, אַז עס איז אַ חוב פון יעדען מענש צו בעקעמפען די מענשליכע געמיינהייט און האַס. לעצטענס האָט זי פאַרעפענטליכט אַ נייע בראָשור אונטער דעם נאָמען ,,דער אמת וועגען אַנטיסעמיטיזם". אין דער בראָשור טרעט זי אַרויס געגען די אָנגענומענע אַנטיסעמיטישע בעשולדיגונגען געגען די יודען. זי דערצעהלט אויך אין דער בראָשור, אַז אַמאָל איז זי אַליין געווען אַ שטאַרקע אַנטיסעמיטקע. זי שרייבט:

,,איך שטאַם פון אַ ריינער דייטשע פאַמיליע. מיין פאָטער איז געווען אַ לאַנדאַרבייטער, מיין מוטער האָט געשטאַמט פון זאַקסישע דייטשען. איך בין ערצויגען געוואָרען אין קריסטליכען גייסט און איך האָב חתונה געהאַט מיט אַן אָפיציר, וועלכער האָט אויך געשטאַמט פון אַ דייטשער אַדעל-פאַמיליע. איך בין אַלזאָ נישט קיין פערמאַסקירטע יודין און איך בין אויך נישט ,,פעריודישט". איך בין געווען אַנטיסעמיטקע כל זמן איך האָב נישט געקאָנט זעלבסטשטענדיג דענקען. מיין ווידערוויללען צו די יודען האָט געמוזט פערשווינדען מיט'ן מאָמענט, ווען ס'איז פאַר מיר קלאָר געוואָרען די געוואַלדיגע עוולה, וואָס ווערט בעגאַנגען געגען די יודען דורכ'ן אַנטיסעמיטיזם. ווען מיין מוטער איז געשטאָרבען און איך בין געבליבען עלענד און ראַטלאָז, האָבען זיך פאַר מיר אָנגענומען נישט מיינע קרובים די אַריער, נאָר אַ פרעמדע יודישע פרוי. ווען איך האָב זיך געפונען אין אַ שווערער מאַטעריעלער לאַגע, האָט נישט עמיץ אַנדערש, נאָר אַ יודישער פריינד, פאַרגעלייגט מיר און מיין פאַמיליע זיינע אָפּשפּאָרונגען.

,,די חברה-לייט מיט דער רויטער שמאַטע

אויף וועלכער עס פעהלט נאָר דער האַקענקרייץ"

אין ריגער ,,פריהמאָרגען" איז אָפּגעדרוקט די פאָלגענדע העכסט כאַראַקטעריסטישע קאָרעספּאָנדענץ פון וואַרשאַ:

אין אַלע פוילישע ציוניסטישע קרייזען האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אויפרעגונג און פערביטערטקייט דער אַרטיקעל פון זשאַבאָטינסקי ,,אַ פסח אין תּל-אביב".

דער אַרטיקעל דערצעהלט מעשיות און ברענגט ציטאַטען און מאַכט דערביי דעם אָנשטעל, ווי דער מחבר וואָלט אַליין דערביי געוועזען ביי דעם כלומרשטען איבערפאַל פון אַרבייטער אויף אַ טרומפּעלדאָריסטישער דעמאָנסטראַציע, וועלכע איז פאָרגעקומען שביעי של פסח אין תּל-אביב.

מיט אַ פינצטערען אימפעט און אַ סאַדיסטישער תאווה בלאָזט דער מחבר אויף דער דאָזיגער אינצידענט, וועלכער האָט פאַר זיך אַליין נישט מעהר ווי אַ לאָקאַלע חשיבות, און איז געוואָרען אַרויסגערופען דורך די אויפרייצענדיגע ברוינע העמדלעך פון דער בית"ר-מחנה.

מענשען, וועלכע זענען צוריקגעקומען פון ארץ-ישראל, דערצעהלען, אַז אַ סך קינדער, וואָס זענען אָנגעקומען פון דייטשלאַנד, האָבען זיך פערבעהאַלטען אין די שטובען און זענען אַפּט אויס, געבראָכען אין אַ געוויין, בעת זיי האָבען געזעהען די יודישע ברוינע העמדלעך, וועלכע זיי האָבען געהאַלטען פאַר דייטשע היטלעריסטען, וועלכע זענען געקומען אָהער זיי רודפן.

דער אינצידענט פאַר זיך אַליין קען זיין אַ טרויעריגער. אָבער לויט אַלע עדות האָט ער גאָרנישט נישט צו טון מיט אַרבייטער און נישט מיט אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס. די יודישע מאַסען אויף די גאַסען פון תּל-אביב האָבען געשריגען ,,שאַנדע! בוז!" און איינצעלנע יודען האָבען זיך נישט צוריקגעהאַלטען און האָבען דעם איינעם אָדער דעם אַנדערען ברוינהעמדלדיגען דעמאָנסטראַנט אָנגעבראָכען די ביינער. אַזעלכע אינצידענטען וועלען אַלעמאָל פאָרקומען און נאָר דער חשק צו רייצען און צו העצען קען זיי סוגאַנדערבלאָזען אויף אַנ'אופן, אַז מען זאָל דערפון קענען אַרויסדרינגען פינסטערע פּאָליטישע טענדענצען.

דער אַרטיקעל פון זשאַבאָטינסקי איז פול מיט פאַלסיפיקאַציעס און מיט פּשוט'ע ליגענס. זיין שילדערונג געהערט צו דער אַרטיקעל-סעריע, וועלכע ער האָט אָנגעהויבען מיט ,,יאָ, ברעכען". ,,רויטער האַקענקרייץ" און מיט די איבעריגע מאַמרים, וועלכע פּראָוואָצירען פּשוט צו אַן איבערפאַל אויף די הסתדרות-אַרבייטער.

אין דעם אַרטיקעל זאָגט זשאַבאָטינסקי מוסר. מען פערשטעהט באמת נישט, פון וואַנעט זשאַבאָטינסקי נעמט נאָך היינט דעם מוט צו כּוסר'ן, בעת זיינע אייגענע חברים כאַראַקטעריזירען איהם ווי אַ מענש, וועלכער האָט אין משך פון אַ פּאָר שעה איבערגעניצעוועט זיין יאָרעלאַנגע פּאָליטישע שיטה, אַזוי ווי מען ניצעוועט איבער אַן אַלטען בגד, אַז ער איז פעהיג צו ברעכען זיין וואָרט, אַז ער האַנדעלט אויטאָמאַטיש און איז מסוגל אויף אַלע מעגליכע פערדרעהענישען.

מען וואונדערט זיך, וואָס זשאַבאָטינסקי, קלאָגט אויס'ן טעראָר, בעת דער רעוויזיאָניסטישער מרכז בעשולדיגט זשאַבאָטינסקי'ן, אַז אַ דאַנק זיינע דעקרעטען פאַלט אָן די טרומפּעלדאָריסטישע יוגענד אין פוילען נישט נאָר אויף געגנער, נאָר אויך אויף רעוויזיאָניסטישע אינסטרוקטאָרען און רעפערענטען און שטעלט זיך אַפילו נישט אָפּ צו צוקאַליעטשען מענער און אומשולדיגע פרויען, וועלכע בעזוכען רעוויזיאָניסטישע פערזאַמלונגען פון דער אַזוי-גערופענער ,,לעגאַלער" רעוויזיאָניסטישער עקזעקוטיווע.

די גאַנצע טענדענץ פון'ם אַרטיקעל ,,אַ פסח אין תּל-אביב" האָט נאָר די כוונה אָנצוגליהען די פינסטערע נידעריגע אינסטינקטען פון'ם רעוויזיאָניסטישען המון געגען דער אַרבייטערשאַפט און געגען די ציוניסטישע אַרבייטס-פּאַרטייען.

און דאָס אַלץ טוט מען אין דעם מאָמענט, בעת די פיהרערס פון דער ארץ-ישראל'דיגער אַרבייטערשאַפט זענען צוזאַמען מיט ד"ר ווייצמאַן, פּנחס רוטענבערג און אַנדערע צענטראַלע פּער-

(ווייטער זעה 8-טע זייט)

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבּען

נייער פאָלקסבלאַט

דאָנערשטאָג 11 מאַי
ט״ו אייר תרצ״ג

זון-אויפגאַנג 3.53
זון-אונטערגאַנג 7.13

די קאָנפערענץ אין האַנדעלס=קאַמער מיט דער סאָוויעטישער האַנדעלס=מיסיע

(—) וועגען בעזוך פון דער סאָוויעטישער ווירטשאַפטליכער מיסיע אין לאָדז, גיט מען אונז נאָך איבער, אַז אויף דער דינסטאָגדיגער קאָנפערענץ אין דער האַנדעלס-קאַמער, האָט פּרעזעס גייער אָנגעוויזן, ביי דער ערעפענונג, אַז אין עקספּאָרט קיין רוסלאַנד, נעמט לאָדז אַ גאַנץ קליינעם אַנטייל, הגם דער עקספּאָרט פון רוסלאַנד פאַר׳ן לאָדזער קרייז, איז אַ סך בעדייטענדער. דער עקספּאָרט-פּלאַן פון „סאָוּפּאָלטאָרג" בעפרידיגט נישט לאָדז.

דער מיטגליד פון דער סאָוויעטישער דעלעגאַציע טאַמאַרין, האָט דערויף אָנגעוויזן, אַז דער אויספלוג איז געווען מיט׳ן ציל אויספיהרליך זיך צו אַריינצוטיפען אין די ווירטשאַפטליכע בעציהונגען.

„אונזער בעזוך וועט אָהן ספק דערפיהרען צו פּאָזיטיווע רעזולטאַטען, אין דער פאָרם פון פערגרעסערען דעם אומזאַץ, וואָס דאַרף רעגולירט ווערען דורך סאָוּפּאָלטאָרג.

די שוואַכע ענטוויקלונג פון די ביז איצטיגע געגענזייטיגע בעציהונגען, האָט איהר סיבה קודם כל אין דעם, וואָס מיר האָבען נישט געקאָנט די פּוילישע פּראָדוקציע.

מיר האָבען איצט בעזוכט אויבער-שלעזיען און גדיניע און מיר זענען שוין איצט גענוי אָריענטירט אין די דאָזיגע אַלע פראַגען.

ה׳ כאַזאַנאָוו, וועלכער האָט זיך ספּעציעל אינטערעסירט מיט גדיניע, האָט געזאָגט, אַז גדיניע קאָן ווערען פאַר רוסלאַנד דער וויכטיגסטער פּאָרט, אינ׳ם האַנדעל אויפ׳ן באַלטיק. עס קאַלקולירט זיך בעדייטענד ביליגער דער טראַנספּאָרט דורך גדיניע מיט לענינגראַד.

ה׳ טאַמאַרין האָט ערקלערט אַז וואָס שייך פערגרעסערען דעם עקספּאָרט פאַר טעקסטיל-אויסאַרבייטונגען, ליגט אויך אַ גרויסער שולד אויף די אינדוסטריעלער, וועלכע האָבען זיך בעדאַרפען מעהר פעראינטערעסירען מיט׳ן רוסישען מאַרק.

טעקסטיל - אויסאַרבעטונגען קאָנען דערווייל עקספּאָרטירט ווערען קיין רוסלאַנד אין קליינע קוואַנטומס. שוין אין לויפענדען יאָהר געפינען זיך אין די פּלענער פון סאָוּפּאָלטאָרג, טעקסטיל-סחורות.

דירעקטאָר מאַגניץ האָט אָנגעוויזן, אַז אויב עס וועט זיך פערגרעסערען דער עקספּאָרט פון פּוילישע טעקסטיל - אויסאַרבייטונגען, וועט די לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע פערברויכען, אין אַ גרויסער צאָהל רויהשטאָפען און כעמיקאַליען פון רוסלאַנד.

ד״ר ווישיוויאַנסקי האָט אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דער מעגליכקייט פון עקספּאָרטירען פּוילישע קאָנפעקציע, וואָס פערנעמט אַ גרויס אָרט אין אַלגעמיינעם עקספּאָרט.

ה׳ טאַמאַרין האָט דערויף ערקלערט, אַז עס איז פערהאַן אַזאַ מעגליכקייט, נאָר דער קאָנפעקציע-עקספּאָרט קאָן אַריינגעהען אין די אַלגעמיינע ראַהמען פון עקספּאָרט-קאָנטיגענט פון טעקסטיל - סחורות, וואָס איז שוין אויסגעאַרבייט געוואָרען דורך „סאָוּפּאָלטאָרג".

פון האַנדעלס-געריכט

פירמע „א. מ. קרישטאַל" רעגולירט אויף 15 פּראָצ. — אַפּריל, דער „נאַדזוָרלאַזער" חודש אין לאָדז

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האַנדעלס-געריכט איז בעשטעטיגט געוואָרען דער רעגולאַציע-אָפּמאַך פון דער פירמע „א. מ. קרישטאַל" פּיעטריקאָווער 37) מיט די קרעדיטאָרען. די פירמע רעגולירט אויף 15 פּראָצ. אויסצוצאָהלען אין משך פון 2 יאָהר.

* * *

אין שייכות מיט דעם אויפּדלאָשטש פון רעסטאָראַן „לובר", איז אויפ׳ן אָרט פון ביז-איצטיגען סינדיק נאָמינירט געוואָרען לעאָן יוראַשעק.

* * *

די געפאַלענע פירמע „יעקב י. צווילינג" האָט פון געריכט בעקומען אַ גליט אויף 3 חדשים.

* * *

אין משך פון חודש אַפּריל איז צום געריכט נישט אָנגעקומען קיין איין ביטע וועגען אַ „נאַדזור". אין חודש מערץ האָט דאָס געריכט בעטראַכט איין ביטע וועגען אַ „נאַדזור".

אין אַפּריל, האָט דאָס געריכט פּראָצפּענטליכט 4 אויפּדלאָשטשען. אין מערץ זענען בעטראַכט געוואָרען 11 ביטעס וועגען אויפּדלאָשטשען. איין ביטע איז אָפּגעזאָגט געוואָרען.

טויט-שטראָף דורך הענגען

אורטייל פון שטאַנד=געריכט איבער׳ן בעטלער-מערדער דזשעוויערסקי

(2) נעכטען איז אין היגען קרייז-געריכט פאָרגעקומען דאָס שטאַנד-געריכט איבער דעם בעטלער סטעפאַן דזשעוויערסקי, וועלכער האָט דעם 23 מערץ ה. י. דערמאָרדעט און בערויבט דעם פורמאַן פראַנציסעק זאַוואַדזקי.

10,20 האָט דער פּאָרזיצער, ריכטער איליניטש, געעפענט די געריכטס-פערהאַנדלונגען.

אַלס פּראָקוראָר איז אַרויסגעטרעטען דער וויצע-פּראָקוראָר גושעגאָושעווסקי.

דער פּאָרזיצער לעזט פאָר די פּערסאָנאַליען פון בעשולדיגטען סטעפאַן. אַלט 31 יאָהר. שטענדיגער איינוואוינער פון קרושניעוויץ. דריי מאָל געווען בעשטראָפט פאַר גנבות און פאַסעריי.

אויף דער פראַגע פון פּאָרזיצער ענטפערט דער בעשולדיגטער, אַז ער איז אין מיליטער געווען צוויי מאָל בעשטראָפט פאַר דעזערציע און מיסברויכען, אויף 2 מיט אַ האַלב יאָהר און אויף 3 מיט אַ האַלב יאָהר תפיסה.

עס ווערט נאָכדעם פאָרגעלעזען דער בעשולדיגונגס-אַקט אין וועלכען עס ווערט גענוי בעשריבען דער מאָרד פון פורמאַן פראַנציסעק זאַוואַדזקי, וואָס דזשעוויערסקי האָט אויסגעפיהרט צוזאַמען מיט זיין פרוי קלאַרא. דעם דערמאָרדעטען האָבען זיי בעגראָבען אין פעלד, אין דאָרף לוטשמיערוש.

דער בעשולדיגטער איז זיך מודה און דערצעהלט:

„לעצטענס האָב איך געוואוינט, צוזאַמען מיט מיין ווייב אין לאָדז, אויף דוואָרסקאַ גאַס, אין אַ שאָפע, וואוהין איך האָב זיך אַריינגעצויגען נאָך אַן עקסמיסיע. אין דער שאָפע איז נישט געווען קיין פאָדלאָגע און קיין בעטגעוואַנד. איך האָב נישט געהאַט קיין שום אויסוועג. איך בין צוזאַמען מיט מיין ווייב געגאַנגען אויפ׳ן דאָרף, עפּעס צו פערדינען. ווען מיר האָבען זיך געפונען אין דער לענטשיצער געגענד, האָבען מיר בעשלאָסען צוריקצוקעהרען קיין לאָדז. אויפ׳ן שאָסע איז אָנגעקומען אַ פוהר. איך האָב זיך אויפגעזעצט אויף דער פוהר מיט׳ן הסכם פון פורמאַן. מיין ווייב איז אַוועק ווייטער צופוס.

אָפּפאָהרענדיג אַ שעה צייט האָבען איך דעם שלאָפענדען פוהרמאַן עטליכע מאָל דערלאַנגט מיט אַ שטיק דיק בלעך איבערן קאָפּ. דער פוהרמאַן האָט נישט געשריגען, ווייל ער האָט באַלד פערלוירען ס׳בעוואוסטזיין, אַביסעל שפּעטער האָב איך אַראָפּגענומען דעם טויטען פון וואָגען און איהם בעגראָבען אין פעלד.

דעם דערמאָרדעטען האָב איך נישט בעראַבט

אויף דער פוהר זענען געלעגען 25 זעק מיט האָבער, איך בין ווייטער געפאָהרען און אין דעם איינפאָהר פון אַ געוויסען גלאַזער, אין דאָרף אדאַמאָוו, האָב איך פערקויפט דעם האָבער פאַר 233 זל.

מיין ווייב האָב איך געטראָפען אין דערמאַנטען איינפאָהר. זי האָט פון גאָרנישט געוואוסט. ווייטער האָב איך געגעבען איינעם אַ בעטלער 2 זל. און איהם געהייסען די פוהר אַריינפיהרען קיין אוניעוו. איך מיט מיין ווייב זענען מיר אַריינגעפאָהרען קיין לאָדז אויף אַן אויטאָבוס. דעם פעלץ פון דערמאָרדעטען האָב איך פערקויפט פאַר 40 זל. און די שטיוועל פאַר 6 זל. דאָס געלד האָב איך פערנוצט אויף אויסגאַבען.

מען סרעט נאָכדעם צו אויסצוהערען די עדות.

די פרוי פון דערמאָרדעטען מאַריאַנאַ זאַוואַדזקאַ בעקלאָגט זיך, אַז זי איז געבליבען מיט 2 קינדער אָהן מיטלען צום לעבען.

דער בעטלער הערמאַן שטרייך, דערצעהלט ווי דער בעשולדיגטער האָט איהם איבערגעגעבען דעם וואָגען אַריינצופיהרען קיין אוניעוו און ער האָט שפּעטער נישט געוואוסט וועמען איבערצוגעבען דעם וואָגען, ערשט שפּעטער איז ער אַרעסטירט געוואָרען און נאָך פעסטשטעלען זיין אונשולד איז ער בעפרייט געוואָרען.

עס זענען נאָך אויסגעהערט געוואָרען אַ ריי עדות, וועלכע האָבען בעשטעטיגט די בעשולדיגונג און דער עקספּערט ד״ר הורוויץ האָט אָפּגעגעבען ערקלערונגען וועגען טויטען קערפּער פון דערמאָרדעטען.

די פערטיידיגער האָבען פאָרגעלעגט, כדי מען זאָל דעם בעשולדיגטען שטעלען אונטער אַן אָבסערוואַציע פון פּסיכיאַטאָרען.

נאָך אַ בעראַטונג האָט דאָס געריכט אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאָג פון דער פערטיידיגונג צוליב דעם, וואָס דער בעשולדיגטער האָט נישט בעת דער אויספאָרשונג און נישט אין געריכט אַרויסגעוויזען סמנים פון משוגעת.

נאָכדעם האָבען גערעדט דער פּראָקוראָר און פערטיידיגער.

דער בעשולדיגטער איז געזעסען און געוויינט.

אין זיין לעצט וואָרט האָט ער געזאָגט כליפּענדיג:

— פון אָרימקייט און נויט... איך האָב זיך מודה-געווען...

נאָך אַ לענגערע בעראַטונג האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל, לויט וועלכען דער בעשולדיגטער דזשעוויערסקי איז פערמשפּט געוואָרען אויף טויט-שטראָף דורך הענגען.

דער פערטיידיגער האָט באַלד, נאָכ׳ן אורטייל אַוועקגעשיקט צום מלוכה-פּרעזידענט אַ דעפּעשע וועגען בעגנעדיגען דעם צום טויט-פערמשפּטען.

אין אָווענד איז אָנגעקומען פון מלוכה-פּרעזידענט אַן אָפּזאָג אויף דער בקשה וועגען דער בעגנעדיגונג.

דער אורטייל איז דעריבער אויסגעפיהרט געוואָרען היינט פאַרטאָגס.

פאַבאַר פון יאָהרגאַנג 1912

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 11 ד. ח. דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (אַל. קאָשטשושקי 21) די פאַבאָראָוועס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 3-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

E I M

פאַר דער פאַבאַר-קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָווע 34) דאַרפען זיך שטעלען די פאַבאָראָוועס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

A B C D E

פאַר דער פאַבאַר-קאָמיסיע נומער 3 (פּיעטריקאָווער 165) די פאַבאָראָוועס פון יאָהרגאַנג 1911, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 5-טען קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

אַלע אותיות.

מאָרגען, פרייטאָג, דעם 12-טען ד. ח. דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (אַל. קאָשטשושקי 21) די פאַבאָראָוועס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 3-טען קאָמיסאַריאַט:

פון K ביז Ko

פאַר דער פאַבאַר-קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָווע 34) די פאַבאָראָוועס פון יאָהרגאַנג 1912, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 4 קאָמיסאַריאַט מיט די אותיות:

F G I L

פאַר דער פאַבאַר-קאָמיסיע נומער 3 (פּיעטריקאָווער 165) די פאַבאָראָוועס פון יאָהרגאַנג 1910, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2-טען און 9-טען קאָמיסאַריאַט

אַלע אותיות.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א. דאַנצער (בערושער 57), וו. גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15), ס. גאַרפיין (פּילסודסקיעגאָ 54), ס. באַרטאַשעווסקי (פּעטריקאָווער 164), ר. רעמבעלינסק. (אַנדזשעיאַ 28), א. שימאַנסקי (פּשענדזאַלניאַנאַ 75)

אויטאָ=אָרגיעס

(2) אויף עק נאַרוטאָ און וויסאָקי האָט אַן אויטאָ איבערגעפאָהרען די 78-יעהריגע אסתר בערלינער, שענקעוויטש 55.

די שטאָטישע גיכע הילף האָט די פרוי אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל.

דער שאָפער איגנאַצי וואָרטשיק איז צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

אברהם׳לס כלות זוכעז איהם מיט ליכט

אַ לאָדזער „האָניג פויגעל" נעמט „קאָנטעס" אויף נדנים און געהט פּליטה

דאָס-ערגסטע איז, אז ס׳איז נישטאָ קיין פּרנסה, דרעהט מען זיך אַרום פּוסט און פּאַסט, און מ׳זוכט און ווי זאָגט דער פּסוק: „יגעתי ומצאתי" — אז מ׳זוכט געפינט מען!

צו די דאָזיגע פּרנסה-זוכער׳ס געהער אָהן אַ ספק דער „פּשיסטאַינער" לאָדזער בחור אברהם יעקב פייטעלבוים, און מזל האָט אברהם יעקב, אַז וואו ער קלאַפּט-אָן — עפענט מען איהם.

אַזוי למשל האָט ער אָנגעקלאַפּט צו עטליכע לאָדזער מיידלעך, וואָס חלש׳ן ווי דער שטייגער איז — צו הערען דעם „הרי את", האָט ער „סקאָזשישטשעט" פון זייער „שוואַכער זייט" און צוגעזאָגט זיין גרייטקייט זיי צו פיהרען אונטער די חופּה-דרענגלעך.

נאָר אַזוי ווי אברהמ׳ל איז אַ „פּשעטאָמנער" וואָס גלויבט נישט שטאַרק אין עולם-הבא, עולם-הזה איז אויך עפּיס ווערט, האָט ער ביי זיינע חתונה-שטרעבענדע קאַנדידאַטקעס גענומען אַן „אַדערויף" — קאָנטעס, הייסט עס פאַר דער טרחה...

אַזוי למשל, האָט ער גענומען צו עטליכע הונדערט זל. „קאָנטעס" ביי אַ מיידעל מ. ג. פון דער פראַנציסקאַנער-גאַס, און ביי ר. פ. פון דער ציגעל-גאַס, און היות ווי ער האָט דערפיה׳ט דעם חסרון כיס, אַז ס׳איז לאָוו מעות ב׳דאַס, האָט ער דערטאַפּט אַ פרישען קרבן, אַ כלה-מיידעל ש. פון נאָוואַק-גאַס, וואו ער האָט דערשפּירט אַ גאָר וואַזשנעם בראָטען, און ווי לצים זאָגען, האָט ער אַ גאַנצע רשימה געליטענע, וואָס זוכען איהם אַרום מיט ליכט...

נו, זענען טאַקע נעכטען די געליטענע כלה-מיידלעך געקומען אין דער רעדאַקציע און געבעטען צו „ראָזגלאָשען", דעם דאָזיגען האָניג-פויגעל אין דער צייטונג אַלס אַ וואָרנונג פאַר אַנדערע לייכטגלויביגע מיידלעך.

מיר טוען די געליטענע צוליב, און מיר פערעפענטליכען די מעשה —

ר׳ אברהמ׳ל האָקט אָפּ בעצייטענס, וואָרום סוף כל סוף, וועט איהר אַריינפאַלען איהר וועט מוזען חתונה האָבען אויך!..

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער - שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָווענד.

בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

„מאַנטע קאַרלאַ" אין לאָדז

נעכטען ליקווידירט דורך דער פּאָליציי

(2) מיט עטליכע טעג צוריק, האָבן מיר אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז אויף רוג זשעראָמסקאַ און שרודמיעסקאַ אַרבייט אַ חברה קאָמבינאַטאָרען, וועלכע נאַרען אויס געלד ביי לייכטזיניגע מענשן און שול-קינדער ביי אַ רולעטקע-שפּיל.

די לעצטע טעג האָט די פּאָליציי „געוואָרפן אַן'אויג" אויף די „3 קאָרטן"-שפּילער'ס און עטליכע צעהנדליג קאָמבינאַטאָרען אַרעסטירט. צווישן אַנדערע זענען אַרעסטירט געוואָרן די באַקאַנטע „ספּעציאַליסטן" סטאַניסלאַוו קאָלוזשני און זיין געהילף יאַן סאָלקאָווסקי. פּ

——=(:O:)=——

אַלגעמיינער סאָלידאַריטעטס-שטרייק אין זגערזש

הונגער-שטרייק אין פּאַסעלט'ס פאַבריק דויערט

(א) אין פּאַסעלט'ס פאַבריק אין זגערזש קומט זיך עטליכע טעג פאָר אַ הונגער-שטרייק פון די אַרבייטער, וועלכע זיצן אין דער פאַבריק און נעמען נישט אַן קיין עסן, צוליב דעם האָבן עטליכע אַרבייטער געחלשט.

נעכטן איז אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם הונגער-שטרייק ערקלערט געוואָרן אַן'אַלגעמיינער סאָלידאַריטעטס-שטרייק. אַלע פאַבריקן אין זגערזש זענען נעכטן נישט געווען טעטיג. דער פערלויף פון שטרייק איז געווען אַ רוהיגער. די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר בעמיהען זיך דעם שטרייק אין פּאַסעלט'ס פאַבריק צו ליקווידירן.

צו אַלע „התאחדות"-חברים

(אויפרוף)

חברים און חברות!

דער געדאַנק פון אַ ציוניסטיש-סאָציאַליסטישער פעראייניגונג אין גאַר דער וועלט איז געוואָרן אַ ווירקליכקייט. כמעט אין אַלע לענדער פון דער וועלט איז די פעראייניגונג שוין אַדורכגעפיהרט. שטעלענדיג פאַר מיט זיך אַ בעדייטענדען פאַקטאָר אין דער איצטיגער ענטשיידענדער שעה אין דער געשיכטע פון ציוניזם, וואָס פערלאַנגט די קאָנצענטרירונג פון אַלע כוחות אין קאַמף געגען דער סכנה פון רעאַקציע אין אַלע איהרע ערשיינונגען.

די קאָנגרעס-פּוילישע פּאַרטיי, וואָס האָט אויף איהר לעצטער לאַנד-קאָנפערענץ (דעצעמבער 1930) אָנגענומען אַ פּרינציפּיעלען פּאָזיטיווען בעשלוס פאַר'ן איחוד, טאָר אין אַזאַ מאָמענט נישט בלייבן דערווייטערט פון דער וועלט-בעוועגונג פון ציוניסטישן סאָציאַליזם. מיר ווייסען, אַז די פעראייניגונג פון אונזער פּאַרטיי מיט דער קאָנגרעס-פּוילישער פּועלי-ציון-פּאַרטיי איז — לכל הפחות לעת עתה — נאָך נישט מעגליך, ווייל צו גרויס איז די פערשידענקייט פון די ביידע פּאַרטייען, אָבער דאָס האָט מיט דער פּרינציפּיעלער שטעלונג צו דער איחוד-פראַגע קיין שייכות נישט. מיר דאַרפן קלאָר און דייטליך פּראָקלאַמירען, אַז אויך מיר האָבן אַ פעסטשטענדיגע פּאַרן איחוד-געדאַנק און אַז מיר זענען גרייט זיך אַנצושליסען צו דער אַלוועלטליכער ציוניסטיש-סאָציאַליסטישער פעראייניגונג, הגם מיר האָבן געוויסע בעוואָרעניש'ן געגען איינצעלנע פּונקטען פון דער דאַנציגער פּלאַטפאָרם. אַט אַזוי וועט געשאַפן ווערען דער יסוד, אויף וועלכען אין פערלויף פון דער צייט וועט מעגליך ווערען די פעראייניגונג פון אַלע ציוניסטיש-סאָציאַליסטישע כוחות אין אונזער לאַנד, נישט אָפּשוואַכענדיג די אידעאָלאָגישע עיקרים פון אונזער בעוועגונג.

אַלע חברים און פריינד פון אונזער בעוועגונג, וואָס סאָלידאַריזירען זיך מיט אונז אין דער דאַזיגער פראַגע, פאָדערן מיר אויף דורך אַנ'ערנסטער דיסקוסיע און פּראָפּאַגאַנדע אין ראַמען פון דער פּאַרטיי צו זיכערן דעם נצחון פון אונזער געדאַנק. מיר זענען איבערצייגט, אַז די התאחדות-בעוועגונג אין קאָנגרעס-פּוילען, וואָס האָט שוין אַ סך מאָל גובר געווען גרויסע אָרגאַניזאַטאָרישע און אידעאָלאָגישע שוועריגקייטען, וועט אויך איצט מיט כבוד אַרויסגעהן פון דעם ראַנגלעניש אַרום דעם איחוד-געדאַנק און פערנעהמען אַ געהעריגען פּלאַץ אין דער פעראייניגטער ציוניסטיש-סאָציאַליסטישער וועלט-בעוועגונג.

(—) י. בראַווערמאַן, (—) ל. גרינפעלד, (—) ח. האַראַנסקי, (—) י. בלודניעוויטש, (—) ד"ר ב. עק, (—) י. קאָרן, (—) י. ראָזענצווייג, (—) י. שנוויג, (אַלע פון לאָדז), (—) ש. באַרנשטיין, (אַלעקסאַנדער) (—) ד. בוים (זגערזש), (—) ג. האַלבערטאַל (וואַרשאַ), (—) ד"ר מ. ווייזינגער (פּיעטריקאָוו), (—) ש. ווידאַווסקי (קאָנסטאַנטין), (—) פּ. זיגרייך, (בענדין), (—) א. קאַפּלאַן (אָסטראָג), (—) י. קופּערשמיד (מעזשיטש), (—) ד"ר מ. ראָזענבוש (קוטנע), (—) ל. שובין (קאַליש), (—) ח. שיחור (וואַרשאַ).

פּ. ס.: אַלע חברים און סניפים פון דער פּאַרטיי, וואָס זענען מסכים מיט דעם אינהאַלט פון אונזער אויפרוף, בעטען מיר זיך צו פערשטענדיגען מיט אונז אויפ'ן אַדרעס:

J. Chludniewicz, Łódź, Zielona 6.

ארטאפעדישער אנשטאלט

בראַנדאַזשן, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטן אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס-איינלאַגן בנגען פּיס-שמערצן אַלס נאָך גיפּס-אַבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81.

טעאַטער „סקאַלאַ" שרודמיעסקאַ 15

מ. ווינדער פּרעזענטירט די גאַסט-שפּילן פון די גרויסע אַמעריקאַנער סטאַר'ס

לוסי און מישאַ גערמאַן

אויף נאָך 15 גאַסטשפּילן

צוליב גרויסן ערפאָלג אויפן אַלג. פאַרלאַנג נאָר נאָך עטליכע געציילטע טעג!

מאָרגען פרייטאָג, ד. 12-טן, שבת, ד. 13-טן און זונטאָג, ד. 14-טן, 9 אָוונט און שבת, ד. 13-טן, 4 נאָכמיטאָג דער גרויסער אַמעריקאַנער שלאַגער

„מאַמע און שוויגער"

זונטאָג, דעם 14 מאַי, 12 בייטאָג ספּעציעלער פריהמאָרגען פאַר די ברייטע מאַסן און אַרבייטער-אינטעליגענץ פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 מאַמע און שוויגער

אַ נ אַ נ ס! פרייטאָג, דעם 19 מאַי 2-טע פּרעמיערע פון לוסי און מישאַ גערמאַן אַזוי איז דאָס לעבן!

שבת בייטאָג, מאָנטאָג און דאָנערשטאָג פּאָפּולערע פרייזן פון 60 גר. ביז 2.20 בילעטען צו באַקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

די פירמען, וואָס געהערען צום באַנוועל-שפּינער-קאַרטעל

וועלען אַרבייטען צו 92 שעה אַ וואָך

(אג) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון פערבאַנד פון די באַנוועל-שפּינער-פּראָדוצענטען אין לאָדז, איז בעשלאָסן געוואָרען צו ענדערען דעם פריהערדיגען בעשלוס וועגען דער אַרבייט אין די שפּינערייען, וואָס געהערען צום פערבאַנד אויף דער צייט פון 15 מאַי ביז צום 11 יוני. עס איז בעשלאָסן געוואָרען צו בעשטימען די אַרבייטס-צייט נאָר אויף צוויי וואָכען ד. ה. פון 15 מאַי ביז'ן 28 מאַי און דערביי זאָל די אַרבייטס-צייט אויסמאַכען צו 92 שעה אַ וואָך.

15-יעהריגער יובילעאום פון דער באַראַכאָוו-שול

די צ גרייטונגען צו דער יובילעאום-פייערונג פון דער היגער באַראָכאָוו-שול זענען אין פולען גאַנג.

דער יובל-קאָמיטעט, וועלכער איז געשאַפען געוואָרען אויף ספּעציעלע קאָנפערענץ פון פאַרשטייער פון די פּראָפ. פאַרב. פעראיינען און אַרב. קולטור-אינסטיטוציעס, מאַכט אַלע בעמיהונגען, אַז די פייערונג זאָל אויספאַלען וואָס אימפּאָזאַנטער.

די אַקאַדעמיע, וואָס ווערט צוגעגרייט אויף שבת, דעם 20. מאַי אין „סקאַלאַ"-טעאַטער וועט זיין אויך פערבונדען מיט אַ קינדער-פאָרשטעלונג, וועלכע וועט ווערען אויסגעפיהרט פון די שילער פון די באַראָכאָוו-שולען און שורעק-קינדער-היים.

ס'ווערען דערוואַרט צו דער פייערונג פאַרשטייער פון דער צענטראַלער שול-אָרגאַניזאַציע אין וואַרשאַ ווי אויך פון דער געזעלשאַפט „שול און דערציהונג" אין וואַרשאַ א. אַ.

בעשטראַפט פאַר נישט צו-שטעלען זיך צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע

(א) פאַר נישט צושטעלען זיך אין דער צייט צו די פּאָבאָר-קאָמיסיעס, זענען אַ גאַנצע רייהע פּאָבאָראָוצעס פון די יאָהרגאַנג 1912, 1911 און 1910 בעשטראָפט געוואָרען צו פערשידענע טערמינען אַרעסט.

היינט און פאָלג. טעג!

זוהן פון אינדיען

פאַסצינירענדע ליבעס-פּאָעמע פול מיט עקזאָטיזם און רייץ פון אינדיען.

אין די הויפּט-ראָלען:

Ramon Novarro, Magda Evans, Conrad Nagel

אָנהויב 4, 6, 8 און 10 אַ זייגער אָוונט. הנחה-בילעטן גילטיג אָהן בעגרענצונגען

ר. איזראַעל

משפחות אין פלאַמען

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון יודישען פאַמיליען-לעבען

179)

ענדליך, נאָכדעם ווי מיינע עלטערן זענען שטאַרק צוגעשטאַנען צו מיר, האָב איך דערצעהלט, אַז איך פיהל זיך איבעריג, עפּעס שלעכט און אויסגעדריקט מיין מיינונג, אַז דאָס איז געוויס אַ רעזולטאַט פון דער בעגעגעניש וואָס איך האָב מיט אַ צייט צוריק געהאַט מיט דעם אָפיציר אויפ'ן פעלד. מיינע עלטערן האָבן גלייך פערשטאַנען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, זיי האָבן געוואוסט ווי וועניג איך בין אין דעם שולדיג, זיי האָבן אָבער נישט געקענט דערלאָזען, אַז איך אין מיין לאַגע זאָל פערבלייבן דאָ אין שטעטעל, כדי צו מאַכען ליטישע געלעכטער און דעריבער איז מיין מוטער, אַ ליכטיגען גן-עדן זאָל זי האָבן, אַוועקגעפאָהרען מיט מיר אין דער גרויסער שטאָט, וואו זי איז געווען מיט מיר לאַנגע, שווערע 7 חדשים, אין דער צייט פון וועלכע איך האָב זיך שרעקליך געפּייניגט, איך האָב דאָ געהאַט אַ יונגעלע, וועלכען מיר האָבן גלייך אָוועקגעגעבען צו ערציהען און דאָקא נישט קיין יודען, ווייל מיין מוטער האָט געוואָלט, אַז קיינער זאָל זיך קיינמאָל נישט וועגען דעם דערוויסען, איך אַליין האָב אָבער בעשלאָסען באַלד נאָכ'ן פאָלגן גאָנצע נאָט ווערען מיט מיין קינד הגם איך האָב געוואוסט, אַז לעגאַל גוטל איך זיך מיט מיין קינד קיינמאָל מעהר נישט קענען צוזאַמענקומען, קיינמאָל אַפילו זיך דערמיט נישט קענען זעהען אַזוי ווי אַ מאַמע מיט איהר קינד.

די קריסטין, וועלכע האָט בעקומען דאָס קינד האָט נישט געוואוסט וועמעס עס איז און פון וואַנען עס שטאַמט, די אָרימע פרוי האָט נאָר געדאַרפט דאָס געלד וואָס זי האָט בעקומען אויף אויסהאַלטען.

און צו מיין פערטיידיגונג זאָל עס זיין, האָט גיטעלע ווייטער געשריבען אין איהר צוואה, אַז איך האָב אין מיין גאַנצען לעבען נישט פערגעסען און נישט פערפעהלט דער דאָזיגער קריסטין צו שיקען איהר געהאַלט, אַפילו שוין שפּעטער, ווען איך האָב חתונה געהאַט מיט מיין מאַן, געווען ריין און כלומר'שט גליקליך. איך האָב געוואוסט, אַז די דאָזיגע קריסטין האָט ערליך ערצויגען דאָס קינד. אַז ווען עס איז עלטער געוואָרען, האָט זי בפירוש דעם יונגעל געזאָגט, אַז ער שטאַמט פון אַ יודישער מאַמע און האָט איבערגעלאָזען פאַר איהם די דעציזיע. איך האָב געוואוסט, אַז מיין זוהן האָט זיך געלערנט, שפּעטער בעשלאָסען זיך צו שמד'ן און איז געוואָרען אַ ריכטער און ווי מ'האָט מיר געזאָגט אַ זעהר אָנגעזעהענער בעאַמטער. מ'קען זיך פאָרשטעלען וויפיל איך האָב געליטען פון דעם, וואָס מיין זוהן איז אַוועק פון אונזער פאָלק. איך האָב געוואוסט, אַז ער האָט זיך אַ נאָמען געגעבען ביאַלאָפּאָלסקי, אַזוי ווי ער וואָלט געוואָלט אונטערשטרייכען, אַז ער איז אַ זוהן פון אַ מוטער, וואָס הייסט איצט ביאַלאָפּאָלסקי. איך האָב זיך אָבער פאַר קיינעם נישט וויסען געמאַכט. איין מענש איז געווען, וועלכער האָט וועגען אַלעם געוואוסט, דאָס איז געווען מיין יוגענד-חבר'טע, רחל'ע, וועלכע האָט אין איהר לעבען אויך געהאַט אַזאַ ענליכע איבערלעבעניש. אָבער איהר קינד, וואָס זי האָט געהאַט פון אַזאַ נישט-לעגאַלע צופעליגער ליבע איז אַוועקגעגעבען געוואָרען צו ערציהען אַ יודישע פרומער, אָרימער פאַמיליע. צו דער פאַמיליע פון „שלום משוגענער", ווי מ'האָט איהם דעמאָלט גערופען. דאָרט איז דאָס קינד ערצויגען געוואָרען אין פרומען יודישען גייסט, האָט בעקומען אַ נאָמען דוד...

דוד, וועלכער האָט זיך גענוי צוגעהערט, וואָס די באַראָנין האָט געלייענט, האָט איצט געוואָלט איבעררייסען. די באַראָנין האָט אָבער נישט ערלויבט און האָט ווייטער געלייענט. דער בחור איז געוואַקסען אַן'עילוי, אַזאַ וואוילער, וואָס ס'איז געווען ווייט צו זוכען, און ווען שלום האָט געמוזט אָנקומען אין משוגעים-הויז, האָט רחל'ע, וועלכע איז שוין דעמאָלט געווען אַ פרוי פון רב, איהם גענומען צו זיך כלומרשט צו ערציהען, אַזוי איז דוד געבליבען ביי זיין מוטער, הגם ער האָט נישט געוואוסט, אַז ער געפינט זיך ביי זיין מאַמען.

איך האָב דערנאָך, ווי כ'האָב חתונה געהאַט מיט מיין געזעצליכען מאַן ווירקליך געפיהלט, אַז איך וועל בקרוב אַ מוטער, און מיר איז דעמאָלט איינגעפאַלען אַ משוגע'נער געדאַנק. איך האָב בעשלאָסען זיך נישט וויסען צו מאַכען פאַר מיין מאַן, אַז איך וועל בקרוב האָבען אַ קינד, ביז אונטער אַנ'אויסרייד ערגעץ אַוועקצופאָהרען, וואו איך האָב געהאַט דאָס קינד — אַ מיידעלע, וועלכעס איך האָב אויך אַוועקגעגעבען צו ערציהען ביי דעם זעלבען שלום משוגענעם, וואו ס'האָט זיך געפונען דוד, איך האָב דערמיט געוואָלט זיך אַליין בעשטראָפען איך האָב געוואָלט זיך אַליין צווינגען צו טראַכטען וועגען דעם יונגעלע, וואָס האָט זיך געפינען ביי דער קריסטין, פונקט אַזוי ווי וועגען מיין מיידעלע, וואָס האָט זיך ערצויגען ביי שלומ'ן, און איך האָב פון דערווייטענס געזעהען ווי מיין טאָכטער ערציהט זיך. זי איז געוואָרען אַ בילד שעהן מיידעל. איך האָב געוואוסט, אַז זי האָט זיך דאָן פערליבט אין אַ פּוילישען מאָלער און איז אַוועק קיין אויסלאַנד. פון דעמאָלט אָן ווייס איך נישט וואו זי איז אַהינגעקומען.

ס'איז נישט אַוועק קיין צוויי יאָהר נאָך דער געבורט פון מיין מיידעלע, וועלכעס איך האָב געצווונגען אָהן מיין מאַנס וויסען און אַוועקגעגעבען צו ערציהען, ווי איך האָב געבוירען ווידער אַ מיידעלע, דאָס קינד איז מיין טאָכטער מרים, וועלכע איך האָב ביי זיך און וועלכע איך האָב אָפּגעהיטען ווי אַן'אויג אין קאָפּ.

דאָס אַלץ, וואָס איך האָב דאָ געשריבען, האָט גיטעלע פערענדיגט, איז אַלץ אמת. איך שווער ביי די לעצטע מינוטען פון מיין לעבען.

(פאָרטזעצונג קומט).

געלעבט פאר דער וועלט

געשטארבען אין דער פרעמד

(צום טויט פון ישראל ליכטענשטיין)

אין ניו-יארקער „פארווערטס" האט דער שריפטשטעלער ב. באשוויניק אבגעדריקט פאלגענדען ארטיקעל וועגען פערשטארבענעם לאדזער ראטמאן ישראל ליכטענשטיין.

חבר ישראל ליכטענשטיין — געקומען אהער אלס גאסט און געשטארבען דא, ווייט פון זיין היים.

ער איז געקומען אהער מיט א מיסיע פון פוילישען „בונד", געקומען אויפצוטאן וויכטיגע זאכען פאר דער יודישער ארבייטער בעוועגונג פון פוילען, און ער איז אויעקגעפיהרט געווארען א טויטער, אלס פראכט אין א קאסטען אין דעם קעלער פון דער שיף „לעוויאטאן".

שרעקליך איז דער טויט; וועהטאגדיג איז דער בארמלאזער טויט, און נאך סטראשנער און וועהטאגדיגער איז עלענדקייט.

דער טראגישסטער מענש איז דער עלענדער מענש, און נאך מעהרער טראגיש איז די עלענדקייט, ווען מען ווערט קראנק, קראנק צום שטארבען.

ער איז געקומען אהער צו אונז חבר ליכטענשטיין, מיט שטילע טריט, מיט א צארטען בליק פון זיינע ליבליכע ברידערליכע אויגען, מיט א ווייכע, יידענע, קולטורעלע שטימע, און מיר האבען איהם ליב בעקומען.

ליכטענשטיין — שטענדיג האט א שטילע ליבליכע שיין ארויסגעלויכטען פון זיינע אויגען.

ער האט זיך דא נישט געפיהלט עלענד, ווען ער איז געקומען. ער איז געקומען צו אייגענע און האט זיך שנעל צוגענומען צו אונז ווי א ב'אייגענער.

בכלל, האט דען חבר ליכטענשטיין געהאט צייט צו טראכטען וועגען יא עלענדקייט אדער נישט עלענדקייט?

ווי שטיל און צארט זיין אויסזעהען, זיין גאנג און זיין בענעהמען זיך האבען אויסערליך אויסגעזעהען, האט ער אינערליך געטראגען אין זיך פייערדיגע אמביציעס צו ערפילען זיין גרויסע מיסיע פאר'ן „בונד", געפלאנעוועט זיין רייזע איבער'ן לאנד און נאך ווייטער ווי די גרענעצען פון אונזער לאנד. ער האט מיר געהאלטען אין איין מיישב זיין זיך וועגען ... וועגען פאהרען אין קובא, וואו עס איז שוין יעצט א היבשע יודישע בעפעלקערונג עטליכע טויזענט יונגע יודישע אימיגראנטען פון פוילען.

צו בעשעפטיגט איז חבר ליכטענשטיין געווען צופיל פערנאפט פון זיינע אמביציעס פאר'ן „בונד" פון פוילען איז ער געווען, אום צו טראכטען וועגען זיין אייגענער עלענדקייט ווייט פון זיין היים. און אז אייגענער אונזערער איז ער דאך געווען, א ליבער נעטירליכער אייגענער חבר, ברודער און לעהרער.

פון אנפאנג פון זיין רייזע איבער'ן לאנד, איז ער קראנק געווארען, ערנסט און שווער קראנק בעווארען.

איך האב נישט געזעהען חבר ליכטענשטיין'ען אין נישט געווארען מיט איהם צייט ער איז צוגעקומען געווארען אין שפיטאל. איך האב אבער געהאוסט — ביין, נישט בלויז געהאוסט, איך האב געפיהלט זיינע פיינליכע מאמענטען, שטונדען, טעג און נעכט, ווען ער האט זיך דערפיהלט יסורים'דיג עלענד.

יעדען איינעם פון אונז איז שוין אויסגעקומען צו זיין אוועק פון דער היים, פון זיין הויזגעזינד, ווען מען איז ווייט פון די אייגענע פיר ווינקעלעך פון דער פאמיליע, און מען ווערט קראנק, דאן — מעג מען זיין יונגער ווי אויסט וואס פאר א שטארקער מענש, — דערפיהלט מען זיך הילפלאז ווי א פערוואלגערט קינד.

מיר אלע דא האבען דאך אויך געמוזט קוקען אויף דיין קראנק ווערען, ווי אויף א באטיירליכער זאך, וואס פאסירט מיט א מענשען. מיר האבען די פאסירונג, ווי עס זאל אונז נישט האבען ווערען געטאן. געמוזט נעמען פילאזאפיש.

איין זאך איז יעדען איינעם פון אונז געווען שווער איבערצוטראגען. דאס איז געווען דער פיינליכער פאקט, וואס אונזער גאסט ליגט קראנק ווייט פון זיין היים, ווייט פון זיין הויז-געזינד.

מיט טיפע יסורים האבען מיר געפיהלט ווי חבר ליכטענשטיין, א האפנונגסלאזער חולה, טראכט איצט פון זיין היים, פון זיין הויז-געזינד, פון א לאשצעגדען בליק פון זיין פרוי, און פון זיינע צווי זיהן, וועלכע האבען זיך געפונען ווייט פון איהם, ווייט איבער'ן ים דארטען אין לאדז, פוילען.

יעדער איינער פון אונז האט אויך געפיהלט געוועהען דאכט זיך, אזוי קלאר, ווי די ליכטענשטיין פאמיליע, — די פרוי און קינדער — קוקט מיט פערצווייפעלטע און וועטאגדיגע בליקען פון לאדז אריבער די טויזענדער מיילען, אריבער דעם ים, קיין אמעריקע, צום בעט אין שפיטאל, וואו זייער פאטער ליגט קראנק, און ער רעדט צו זיי פון די טרפעניכשען פון זיין הארץ.

א צארטער, מיט שטילע קולטורעלע מאניערען איז ער צו אונז געקומען, און מיר האבען גאנץ גרעט געפיהלט מיט וואסערע אידעלע פעוים אז דער ליבער חבר ליכטענשטיין איז געווען צוגעבונדען צו זיין הויזגעזינד, און דאס געזינד צו איהם.

איך האב זיך איינגאנצען אפגעשטעלט אויף אט דער ספעציעלער יראוידיע פון חבר ליכטענשטיינ'ס טויט, ווייל נאך אלעמען, איז דאך די פאמיליע די הויפט-ליידענדע. ווען עס קומט די טראגעדיע פון טויט.

מיר, קענען זיך שנעל טרייסטען. פון דער ארבייטער בעוועגונג שטארבען נישט אפ די ליכטענשטיינס. די דריי-און-דרייסיג יאהר פון ליכטענשטיינ'ס אידעאלער ארבייט און מארטירערשאפט קען נישט שטארבען.

פאר ווערמען די טראגעדיע פון דעם טויט איז גרויס און שנייד'ט טיף, איז עס פאר דער פאמיליע, פאר דיין פרוי, פאר זיינע קינדער.

מיר שיקען זיי אונזער טיפסטע סימפאטיע און טרייסט-ווערטער.

צוזאמען מיט מאדאם ליכטענשטיין און איהרע צווי יונגע זיהן וועלען מיר אויף אייביג בעהאלטען אין אונזערע הערצער דעם ליבען צארטען פנים און די אידעאלע מעשים פון דעם טראגיש פערגאנגענעם חבר ישראל ליכטענשטיין — זייער מאן און פאטער און אונזער חבר און לעהרער.

„פאר יעדע קאראט-דיאמאנט וועט היטלער לאזען פראקטיצירען א יודישען אדוואקאט..."

ווי די היטלער-רעגירונג האט געפרואווט שאנטאזשירען די יודישע דיאמאנטערען אין אנטווערפען. — יודישע דעלעגאטען זענען זיך געקומען בעטען ביי די דיאמאנטערען. — זיי האבען בעקומען א מיאוס'ען פסק

עס איז די טעג געבראכט געווארען א ידיעה וועגען דעם, אז די דייטשע רעגירונג האט געשיקט א דעלעגאציע קיין אנטווערפען מיט'ן צוועק אויסצופועלען ביי די היגע דיאמאנטערן מיט „גוטען צי מיט בייזען", זיי זאלען צוריק אנהויבען שיקען אויסצואורבייטען „ברוט" קיין דייטשלאנד.

די אויבענדערמאנטע ידיעה דארף פערפולקאמט ווערען אין דעם זין, אז עס זענען שוין מעהרערע מאל געמאכט געווארען פרובען אין אנטווערפען מצד די דייטשע קרייזען, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין דער דייטשער דיאמאנט - אינדוסטריע אנצוקניפען פריידליכע בעציהונגען מיט די יודישע דיאמאנטערען. עס זענען געשיקט געווארען צעהנדליגער בריף, אפיציעלע און נישט ... מיט פרואטע פעראנען, בענק און אפילו צו דער דיאמאנט - פעדעראציע, געשריבען אינ'ם בעקאנטען נוסח „עס איז ניכט וואהר!"

איצט איז געקומען א דעלעגאציע פון דייטשלאנד קיין אנטווערפען. אין דער דעלעגאציע זענען אבער געווען צוויי יודען, יעדער אויס אויפגעצוואונגענע יודישע שלוחים.

אין א געשפרעך מיט אייער קארעספאנדענט האבען פארשטעהער פון דער היגער פעדעראציע פון 4 דיאמאנט - בערזען פערזיכערט, אז נישט די אויבענדערמאנטע „דעלעגאציע" און נישט אנדערע „דייטשע" און „דייטש-יודישע" דעלעגאציעס וועלען נישט קענען אויף א האר ענדערען דעם בעשלוס פון דער „פעדעראציע פון די 4 בערזען" איינמאל פאר אלעמאל אויסווארצלען די דיאמאנט-אינדוסטריע פון דייטשען באדען. קיין שום מיליאנען מארקען וועלען דא נישט העלפען, ווייל דער ברוט-סינדיקאט אין לאנדאן, און, אימפערהויפט, דער גאנצער האנדעל מיט „ברוט"

(פון אונזער קארעספאנדענט)

(רוי-דיאמאנט) ליגט, הויפטזעכליך, אין יודישע הענד.

ווי מען זעהט איצט, האט דער בעשלוס פון די יודישע דיאמאנטערען אין אנטווערפען און אמסטערדאם שווער געטראפען די יונגע דייטשע דיאמאנט-אינדוסטריע. אכציג פראצענט פון די דייטשע דיאמאנט-ארבייטער זענען, א דאנק היטלערן, „שטילגעזעצט" געווארען, די איבערגעבליבענע 20 פראצענט האבען אויך נישט קיין רעגעלמעסיגע ארבייט. דאס געשפענסט פון פולשטענדיגער ארבייטסלאזיגקייט צווישען די היטלעריסטישע דיאמאנט-ארבייטער שוועבט איבער'ן שטעטעל האנאו.

די „יודישע" שלוחים פון דייטשלאנד האבען פרובירט, ווי אויבען געזאגט, צו ווירקען מיט גוטען און מיט בייזען. מען האט צוערשט צוגעזאגט „קאנצעסיעס": מען וועט ערלויבען די צוויי יודישע אדוואקאטען פון האנאו צו פראקטיצירען, אין די אנטווערפענער דיאמאנט-קרייזען איז שוין אויף דעם חשבון אפילו געשאפען געווארען א וויציג שלאג - ווארט: „פאר יעדען קאראט דיאמאנט ווילען די היטלעריסטען ערלויבען א יודישען אדוואקאט צו פראקטיציר'ען"...

און אז דאס האט נישט געהאלפען, האט מען „געדראהט", אז מען וועט גריינדען אן אקציען געזעלשאפט מיט א קאפיטאל פון 25 מיליאן מארק. אין אנטווערפען איז מען געבליבען פולשטענדיג גלייכגילטיג צו דער דאזיגער דראהונג. די היטלעריסטען קענען דערביי בלויז פערלירען זייערע ארימע פאר פעניג, און קיין „קאנקורענץ" וועלען די אנטווערפען נישט מאכען.

ווי אייער קארעספאנדענט דערוויסט זיך, ווערען, האבען די אויבענדערמאנטע האנאווער יודישע „שלוחים" אויך אינטערוועניערט אין די היגע שיפס-געזעלשאפטען מיט'ן צוועק צו „פערבעסערן" דעם שטארק געפאלענעם דייטשען טראנספארט. עס איז זיי אבער אויך דארט קנאפ-וואס געלונגען צו ערצילען עפעס פאזיטיוועס. זייער אינטערוועניץ ביי דעם פרעזידענט פון דער היגער ציוניסטישער פעדעראציע האט אויך נישט געהאט קיין ערפאלג. מען האט זיי אינפאך ערקלערט, אז עס קען נישט זיין קיין רייד וועגען אנקניפען האנדעלס - בעציהונגען, כל - זמן די יודען אין דייטשלאנד וועלען נישט צוריקגעשטעלט ווערען פולשטענדיג אין זייערע רעכט. דעם דאזיגען ענטפער האט מען זיי געבעטען איבערצוגעבען צו די, וואס האבען זיי געשיקט.

לויט ווי עס אינפארמירט אונז דער פרעזידענט פון דער אנטווערפענער דיאמאנט-בערזע האט די היגע „פעדעראציע פון די 4 בערזען" ווי אויך די קאמיסיע צו „בעשיצען די היימישע דיאמאנט אינדוסטריע" איינבעקומען תחנונים - בריף פון דער יודישער געמיינדע און פון דער סערוואלטונג פון דער סינאגאגע אין האנאו, מען זאל ווי עס איז נישט רעגולירען די „ארבייטס פראגע" פון די דיאמאנטערען. די בריף מאכען אן איינדרוק ווי געשריבענע אונטער א צוואנג.

א בעלגיער.

Dr. med. **H. LUBICZ**

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

אלעבען אין שטורם

זכרונות פון בערימטען יודיש-רוסישען רעוואלוציאנער

וולאדימיר יאכעלסאן

5)

די בעריהמטע רוסישע רעוואלוציאנערע פארטיי „נאראדנאיא וואליא" (דער ווילען פון פאלק) איז געגריינדעט געווארען צום סוף פון די אכציגער יאהרען פון פאריגען יאהרהונדערט. רוסישע סאציאליסטען האבען יאהרען-לאנג געפיהרט צווישען די רוסישע פאלקסמאסען א פראפאגאנדע פון די אידעען פון פרייהייט און סאציאליזם. אבער די צארישע רעגירונג האט אזא פראפאגאנדע אונטערדריקט מיט אן אייזערנער האנט. הונדערטער לעבענס פון יונגע רוסישע אידעאליסטען זענען צוגראכען געווארען, און די לאנג-יאהריגע פראפאגאנדע האט קיין שום ממשות'דיגע רעזולטאטען נישט געבראכט.

איינעם נאכ'ן אנדערען האט די צארישע פאליציי ארויסגעריסען פון די רייהען מוטיגע רוסישע רעוואלוציאנער'ען און סאציאליסטען, פערשפארט אין טורמע ארער אין די בעריהמטע פעטערבורגער פעסטונגען, „פעטראפאוולאווסקאיא" און שליסעלבורג און פערשיקט אויף לאנגע יאהרען אין ווייטען קאלטען סיביר. אויפ'ן ארט פון די ארעסטירטע רעוואלוציאנער'ען זענען געקומען נייע, אבער די צארישע רעגירונג איז געבליבען פעסט און שטארק, און איהרע טשינאווניקעס האבען נאך מעהר געווילדעוועט אין לאנד.

א טייל פון די רוסישע סאציאליסטען האט דאמאלט בעשלאסען, אז מען מוז פריהער פון אלץ פערניכטען די שרעקליכע, פינסטערע מאכט פון דער צארישער זעלבסטהערשאפט, וואס דערשטיקט יעדען פרייען ווארט און געדאנק און לאזט נישט אויפקלערען די פאלקסמאסען. אין א לאנד, וואו עס איז נישטא קיין סימן פון דעמאקראטיע, פון פאליטישער פרייהייט, איז נישט מעגליך קיין פראפאגאנדע און קיין קאמף פאר'ן סאציאליזם.

אבער ווי אזוי צוברעכט מען די שרעקליכע, פינסטערע מאכט פון צאריזם? יונגע רוסישע אידעאליסטען האבען בעשלאסען, אז אויב מען קאן נישט מאכען געגען דער מעכטיגער צארישער רעגירונג מיט איהר ארמעע, פאליציי און זשאנדארען קיין אפענעם פאלקס-אויפשטאנד, ווייל די פאלקס-מאסען זענען פינסטער, אונוויסענד און דערשלאגען קאנען זיי, די אידעאליסטישע יוגענט, מקריב זיין זייערע לעבענס און פרובען צוברעכען די צארישע רעגירונג דורך טעראר. מען וועט איינעם נאכ'ן אנדערען דערהרג'ענען דעם צאר'ס בלוטיגע משרתים מען וועט מאכען פערזוכען אויפ'ן לעבען פון דעם צאר אליין. דאס וועט אנווארפען א שרעק אויף דער רעגירונג, און זי וועט זיך סוף כל סוף מוזען אונטערגעבען, זי וועט זיך בויגען פאר דעם ווילען פון פאלק, וועלכען זיי, די יונגע רוסישע אידעאליסטען, דריקען אויס, די רוסישע רעגירונג וועט מוזען געבען דעם פאלק א קאנסטיטוציע, פאליטישע פרייהייט, און דעמאלט וועט מען שוין קאנען ווייטער פיהרען דעם קאמף פאר סאציאליזם אויף א פרידליכען, דעמאקראטישען וועג.

דעמאלט האט זיך די רוסישע רעוואלוציאנערע פארטיי „זעמליא אי וואליא" (ערד און פרייהייט) געשפאלטען אויף צוויי פארטייען: „טשארני פעדעל" (די איבערטיילונג פון לאנד), וואס איז געווען געגען טעראריסטישען קאמף מיט דער רעגירונג, געגען יעדער פאליטיק, בלויז פאר פיהרען ווייטער א סאציאליסטישע אגיטאציע צווישען די פאלקס-מאסען, און די וויכטיגערע פארטיי „נאראדנאיא וואליא" (ווילען פון פאלק). די פארטיי „נאראדנאיא וואליא" האט געהאלטען פאר דורכאויס נויטיג צוצוברעכען די שרעקליכע צארישע רעגירונג דורך אלע מעגליכע מיטלען. ערשט ווען די צארישע רעגירונג וועט ליגען א צושמעטערטע, אדער ווען זי וועט נאכגעבען די רעוואלוציאנערען און איינפיהרען אין לאנד א קאנסטיטוציאנעלע דעמאקראטישע ארדנונג, וועט מען קאנען אנהויבען קעמפען פאר'ן סאציאליזם.

און די פארטיי „נאראדנאיא וואליא" האט דעם טעראר געגען דער רעגירונג געמאכט פאר איהר הויפט-אויפגאבע, כאטש זי האט גלייכצייטיג אויך געפיהרט אן אגיטאציע און פראפאגאנדע צווישען ארבייטער, פויערים און דער שטודירענדער יוגענט.

דינאמיט אונטער דעם צאר'ס צוג

אבער דער צאר ראטעוועט זיך

עס האט זיך אנגעהויבען א גאנצע רייהע טעראריסטישע אקטען געגען פערשידענע הויכע רעגירונגס-בעאמטע און אויך געגען דעם צאר. נאך אין יאהר 1866 האט דער סטודענט קאראקאזאוו געשאסען אויף צאר אלעקסאנדער דעם צווייטען. זינט דעמאלט האבען די רעוואלוציאנער'ען דעם צאר נישט אפגעלאזט. ביז זיי האבען איהם ענדליך געטויט מיט א באמבע אויפ'ן גאס אין פעטערבורג, דעם 1-טען מערץ פון יאהר 1881.

איינער פון די פערזוכען אויפ'ן לעבען פון צאר איז געמאכט געווארען אין יאהר 1879. מיט דער געשיכטע האט דעמאלט געקלונגען די גאנצע וועלט. דער בעריהמטער „איספאלניטעלני קאמיטעט" (עקזעקוטיווע) פון דער פארטיי „נאראדנאיא וואליא" וועלכער האט אנגעפיהרט די אלע אטענטאטען אויפ'ן צאר און זיינע פערהאסטע טשינאווניקעס, האט בעשלאסען אויפצורייסען א צוג, אין וועלכען דער צאר האט געדארפט פערבייפאהרען היינטער מאסקווע.

מען האט פאר 700 רובעל געקויפט א קליין ארים הייזעל הינטער'ן שטאט, נישט ווייט פון דער אייזענבאהן-ליניע. דאס הייזעל איז געקויפט געווארען אויפ'ן נאמען פון דעם רעוואלוציאנער לעוו הארטמאן. אין דער הויז האט זיך מיט הארטמאן'ען בעזעצט אויך די בעריהמטע סאפיא פעראווסקאיא. הארטמאן האט זיך פערשטעלט פאר אן ארימען אייזענבאהן אנגעשטעלטען, און סאפיא פעראווסקאיא האט געשפילט די ראל פון זיין פרוי. זי האט געמאכט דעם איינדרוק פון א פראסטער פרוי, א באך לעבאסטע. זי פלעגט באלאקען מיט די שכנות און זיי פערדרעהען די קעפ, ווען זיי פלעגען אמאל ארויסקוקען צופיל נייגעריגקייט.

אונטער דעם הייזעל איז דערווייל אנגעגראבען א פיבערהאפטע ארבייט. מען האט אויסגעגראבען א טונעל ביז צו דער אייזענבאהן-ליניע און מען האט אונטערגעלעגט דינאמיט אונטער די רעלסען (טרעקס). אויף וועלכע דעם צאר'ס צוג האט געדארפט דורכפאהרען.

ווי א סך אנדערע פערזוכען אויפ'ן לעבען פון צאר, איז אויך דער פערזוך דורכגעפאלען, דער צאר און דיין רעגירונג זענען געווען אין שטענדיגער מורא פאר רעוואלוציאנערען, און פלעגט אנגעמען אלערליי פאר-זיכט-מיטלען. א צוג איז טאקע דורכגעפאהרען, אבער דער צאר איז אין איהם נישט געווען. ער איז אנגעקומען מיט א צווייטען צוג אביסעל שפעטער. די רעוואלוציאנערען זענען, פערשטעהט זיך, גלייך אנטלאפען. דאס איז געשעהען דעם 19-טען נאוועמבער פון יאהר 1879.

באלד האבען געגומען אנקומען קיין פעטערבורג די אנטיילנעהמער פון דעם נישט-געלונגענעם פערזוך אויפ'ן צאר'ס לעבען, לעבען מאסקווע און פון נאך א פערזוך, וואס איז געמאכט געווארען אין זיד-רוסלאנד, לעוו הארטמאן איז פון מאסקווע אוועקגעפאהרען מיט א טאג פריהער. פעראווסקאיא און נאך א רעוואלוציאנער מיט'ן נאמען איסאיעוו זענען געבליבען, אום צו פערשטעקען דעם טונעל, אום מען זאל באלד נישט פאלען אויפ'ן שפור פון הויז און נישט דערקענען דערנאך הארטמאנ'ען און די אנדערע בעטייליגטע אין אטענטאט.

(פארזעצונג פאלגט) (טייטער — זונטאג)

בלבול פון ענדעקעם

אויף א יודישען פּאַוויאַטאָווע דאָקטאָר

דער אַפּטייקער מיט'ן דאָקטאָר.—איז נעץ פון רכילות.—שיעור נישט א מעשה־דרייפוס.—לובלינער סטאַראָסטע ה' אַלעיאַרטשיק און געוו. יאַנאָווער סטאַראָסטע ה' זאַמעטשניק ריהמען די טעטיגקייט פון יודישען דאָקטאָר

סענסאַציאָנעלער פּראָצעס אין לובלינער קרייז־געריכט

אין לובלינער קרייז־געריכט איז פאָרגעקומען אַ סענסאַציאָנעלער פּראָצעס, וועלכער איז זייער כאַראַקטעריסטיש פאַר די געזעלשאַפטליכע בעציהונגען און וועגען וועלכען עס איז כדאַי אויספיהרליך צו דערצעהלען.

אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק איז געזעסען אַ יודישער דאָקטאָר, דער ה' ד״ר שטראַפּמאַן, וועלכער פערנעהמט דעם אַמט פון פּאַוויאַטאָווע דאָקטאָר אין יאַנאָוו לובעלסקי. ער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען לויט'ן אַרטיקעל 187 פון שטראַף־קאָדעקס, וועלכער רעדט וועגען פעלשען אָפיציעלע דאָקומענטען און זעהט פאָר אַ שטראָף ביז 5 יאָהר תפיסה.

דער פערלויף און אויסגאַנג פון פּראָצעס האָט בעוויזען, אַז אַרום דער פּערזאָן פון ד״ר שטראַפּמאַן האָבען די ענדעקישע פיהרער אין פּאַוויאַטאָווע שטעטעל געהאַט פערפלאָכטען אַ שעדליכע נעץ פון שקרים און רכילות, שיעור נישט אַ מעשה־דרייפוס אויסגעטראַכט, כדי צו קאָמפּראָמיטירען אַ יודישען דאָקטאָר און פערטרייבען איהם פון זיין אַמט אַלס פּאַוויאַטאָווע דאָקטאָר.

דער ה' ד״ר שטראַפּמאַן האָט זיין אַמט איבערגענומען אין יאָהר 1929, דאַמאָלט איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ קאָנקורס אויפ'ן אַמט פון פּאַוויאַטאָווע דאָקטאָר און היות דער ד״ר שטראַפּמאַן האָט זיך לעגיטימירט מיט די בעסטע רעפערענצען און העכסטע קוואַליפיקאַציעס, האָט מען איהם אָנפערטרויט דעם דאָזיגען אַמט.

דאָס איבערנעהמען דורך אַ יוד אַזאַ אַמט האָט שטאַרק דערצערנט די קליינשטעטלדיגע ענדעקישע פיהרער, בראש פון וועלכע עס שטעהט דער „גרעסטער אינטעליגענט“ פון שטעטעל — דער אַפּטייקער דיטריך. צו הילף האָט ער גענומען אויך דעם אָרטיגען קריסטליכען דאָקטאָר ד״ר קוטשעווסקי, כדי צו קענען דעם יחוס פון לעצטען איז גענוג צוצוגעבען, אַז ער איז אַ ברודער פון דעם אין לובלין בעקאַנטען העלד פון דער „סטראַזש נאַראָדאָווע“ אַרוו. קוטשעווסקי, זיי ביידע זענען עס געווען די הויפּט־אָנפיהרער פון דער קאַמפּאַניע געגען דעם יודישען פּאָוויאַטאָווע דאָקטאָר שטראַפּמאַן. האָבען העצידירט דאָ נישט בלויז „פּאַטריאָטיש־אידעאַלישע“ מאָטיווען, ווייל די ביידע לייט האָבען געהאַט אויך גענוג פערזענליכע מאָטיווען צו טראָגען אַ ברענענדע שנאה צום ה' ד״ר שטראַפּמאַן.

דער אַפּטייקער דיטריך האָט געליטען אַ שטאַרקע עילה פּנים'ם ד״ר שטראַפּמאַן, יאַנאָוו האָט פערמאָגט נאָר איין אַפּטייק און ה' דיטריך האָט זיך געפיהלט אַלס „רעצעפּטען־קעניג“ אין דער פּאַוויאַטאָווע שטאָט. דער ה' ד״ר שטראַפּמאַן האָט אָבער איינגעפונען, אַז אַ שטאָט מיט העכער 10 טויזענד איינוואוינער קען זיך נישט בעגניגענען מיט איין אַפּטייק און אַ דאַנק זיין איניציאַטיוו און מיטוויר־קונג איז ענטשטאַנען אַ צווייטע אַפּטייק אין יאַנאָוו.

אויך דער ה' ד״ר קוטשעווסקי, וועלכער איז פריהער געווען אַ יחסן אין שטעטעל האָט פיל פער־לוירען פון זיין דאָקטאָרישען גלאַנץ נאָכדעם ווי ד״ר שטראַפּמאַן איז אָנגעקומען קיין יאַנאָוו.

ביידע בעל'עולה'שע ענדעקישע גדולים האָבען זיך דעריבער דערלאַנגט די הענד און גענומען גראָבען אַ גרוב אונטער די פיס פון זייער „שונא“.

אויפ'ן פּראָצעס איז געקומען צום אויסדרוק אַזאַ כאַראַקטעריסטישער פּרט; דער אַמטליכער אויטאָמאָביל, מיט וועלכען ד״ר שטראַפּמאַן פלעגט מאַכען דיינע אַמטליכע אינספּעקציעס איבער'ן פּאָוויאַט איז פּלוצלינג פערפייענט געוואָרען. עס איז פעסט געשטעלט געוואָרען, אַז דער אויטאָ איז אונטערגע־צונדען געוואָרען.

די ענדעקעס האָבען אָנגעהויבען נאָכפאָרשען טריט ביי טריט די טעטיגקייט און אויך דאָס פּריוואַטע לעבען פון ד״ר שטראַפּמאַן, כדי צו קענען איהם פאַקען ביי עפּעס אַ שטיקעל עבירה.

ד״ר שטראַפּמאַן האָט צוגענומען אַ קריסטליכע דינסט. שפּעטער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די דאָזיגע דינסט איז גאָר געווען אונטערגעשיקט, כדי נאָכצושפּיאָנירען דעם ד״ר שטראַפּמאַנס לעבען אין זיין פּריוואַט־וואוינונג און וועגען אַלעם צו אינפאָרמירען דאָס ענדעקישע געזונדעל.

דריי יאָהר האָט אַזוי געדויערט דער שטילער קאַמף און ענדליך האָט דער אַפּטייקער מיט זיין קאָלעגע דעם דאָקטאָר בעשלאָסען צו מאַכען א דע־צידירענדען שריט.

זיי האָבען דערלאַנגט אַן'אָנקלאָגע, בכן דער ד״ר שטראַפּמאַן האָט געפעלשט זיין אַמטליכען טאָג־בוך, נישט אַרויספאָהרענדיג פון יאַנאָוו זאָל ער האָ־בען אין דעם טאָג־בוך איינגעשריבען, אַז ער זאָל האָבען געפאָהרען און דורכגעפיהרט אַ אינספּעקציע אין דער גמינע פּאָטאָק און דערפאַר אָפּגענומען דיעטען.

אויפ'ן סמך פון דער דאָזיגער אָנקלאָגע האָט די פּראָקוראַטור צוגעצויגען דעם ד״ר שטראַפּמאַן צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

דער צוזאַמענשטעל פון געריכט איז געווען פאָלגענדער: פאָרזיצענדער ריכטער וויקערא און די ריכטער זאַקזשעווסקי און יאַשאָנאָווסקי. בעשול־דיגט האָט דער פּראָקוראָר דאָבזשינסקי און אַלס פער־טיידיגער זענען אַרויסגעטרעטען די אַדוואָקאַטען מאַרזשעווסקי און ביעלסקי.

אַלס עדות מצד דער בעשולדיגונג זענען אַרויס־געטרעטען די אויבענדערמאָנטע צוויי „העלדען“, אַפּטייקער דיטריך, און ד״ר קוטשעווסקי“.

מצד דעם ה' ד״ר שטראַפּמאַן זענען אַלס עדות אַרויסגעטרעטען: דער לובלינער סטאַראָסטאַ גראָדזקי, ה' אַליעאַרטשיק, וועלכער איז זיינער צייט געווען וויצע־סטאַראָסטאַ אין יאַנאָוו, דער געוועזע־נער יאַנאָווער סטאַראָסטאַ ה' זאַמעטשניק און דער איצטיגער שול־אינספּעקטאָר אין יאַנאָוו ה' פּיקולסקי.

די עדות מצד דעם אָנגעקלאָגטען האָבען גע־שילדערט דעם ה' ד״ר שטראַפּמאַן אין די בעסטע פאַרבען, געלויבט זיינע קוואַליפיקאַציעס, זיין אינטעג־סיוויטעט און איבערגעגעבענהייט אַלס דאָקטאָר, בעאַמטער און מענש. אַלס די געוועזענע אָנפיהרער פון דער יאַנאָווער סטאַראָסטווע האָבען זיי גוט געקענט די טעטיגקייט פון ד״ר שטראַפּמאַן און האָ־בען וועגען דעם אַלעם דערצעהלט פאַר'ן געריכט.

דער שול־אינספּעקטאָר פּיקולסקי האָט דערצעהלט מיט וואָס פאַר אַ פּאַטעטליכער איבערגעגעבענהייט דער ד״ר שטראַפּמאַן ווידמעט זיך דער היגיענישער אויפזיכט איבער דער שול־יוגענד אין פּאָוויאַט און ווי ווייט פּאָפּולער עס איז דער ד״ר שטראַפּמאַן צווישען דער בעפעלקערונג.

לטובת דעם אָנגעקלאָגטען האָט זיך אַרויסגע־זאָגט אויך די עקספּערטיזע. לויט דער בעשולדי־גונג האָט ד״ר שטראַפּמאַן געוואָלט איינשרייבען אין טאָג־בוך זיין אינספּעקציע אין פּאָטאָק מיט עט־ליכע חדשים שפּעטער. די עקספּערטיזע, וועלכע איז דורכגעפיהרט געוואָרען אין וואַרשאַ האָט פעסטגע־שטעלט, אַז דאָס איינשרייבען איז פאָרגעקומען פיל פריהער.

וואָרענדיג צוגערייקט צו דער וואַנד האָבען ביידע ענדעקישע גדולים זיך מודה געווען, אַז זיי טראָגען אַ פערזענליכע שנאה צום אָנגעקלאָגטען. אויף דער פראַגע, פאַרוואָס גראָד זיי האָבען זיך אַזוי שטאַרק פעראינטערעסירט מיט דער פערזאָן פון ד״ר שטראַפּמאַן האָט דער אַפּטייקער מודה גע־ווען, אַז דורכ'ן עפענען די צווייטע אַפּטייק האָט ער געליטען אַ מאַטעריעלען שאָדען און דער ד״ר קוטשעווסקי האָט אויפריכטיג ערקלערט, אַז ער קען נישט פערטראָגען אַ יוד אויף אַ מלוכה'שען אַמט.

דער פּראָקוראָר האָט קיין בעשולדיגונגס־רעדע נישט געהאַלטען, נאָר בעגניגענד זיך, בלויז מיט דער ערקלערונג, אַז ער שטיצט אונטער דעם בעשול־דיגונגס־אַקט. נאָך די רעדעס פון די פערטיידיגער האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַן'אורטייל לויט וועלכען ד״ר שטראַפּמאַן ווערט ערקלערט אַלס אומ־שולדיג.

די ענדעקעס האָבען פערלאָזט דעם זאַל מיט אַראָפּגעלאָזטע קעפּ און די געוועזענע יאַנאָווער סטאַראָסטעס האָבען דעם ד״ר שטראַפּמאַן גראַטו־לירט און זיך מיט איהם צוקושט.

די שטאָט פון כינעזישע קעניגען

וואָס די יאַפּאַנער האָבען פערכאַפּט

יעהאָל ווערט גערופען „די שטאָט פון קעניגען“ און איז פערצייכענט פאַר איינער פון די שענסטע שטעט אין דער וועלט. זי פערמאָגט זומער־וואוי־נונגען און האָטעלען וואָס ציהען זיך אויף 6 מייל די לענג. פּאַלאַצען, פּאַרקען, טעמפּלען און פּאַוויליאָנען, זענען אַזוי בעצויבערענדיג שיין, אַז די כינעזישע פּאָטען האָבען זיי געהאַלטען אין איין בעזינגען.

דער שווערישער פאָרשער סווען העדין איז נישט לאַנג צוריק געווען אין יענער כינעזישער פּאָעטישער שטאָט, וואָס יאַפּאַניע האָט איצט פער־כאַפּט און פערפאַסט וועגען איהר אַ בוך מיט'ן נאָ־מען „יעהאָל, די שטאָט פון אימפּעראַטאָרס“.

געפאָהרען איז העדין קיין יעהאָל מיש'ן ציועק אַראָפּצוכאַפּען דעם מוסטער פון אַ בודיסטישען טעמפּעל, וואָס מ'וויל אויפבויען אין טשיקאַגאָ אויף דער אויסשטעלונג.

אין יעהאָל זענען צווישען די שענסטע פּלעצער פערשעמט „דער אינזעל פון דערפילטע באַגערן“ און „דער גאָרטען פון 10.000 סאָסנע־בוימער“, וואו די כינעזישע קעניגין פלעגען קומען ער־רע־גען מיט זייערע פרויען און געליבטע.

די כינעזישע קעניגין זענען דאָס רוב געווען מאָראַליסטען און מאָראַל־פּרעדיגער, אָבער אַליין האָבען זיי געהאַט גאַנצע האַרעמס מיט פרויען. זיי־ערע האַרעם־מיידלעך אין „דעם גאָרטען מיט די 10.000 סאָסנעס“ און איטליכע פון זיי האָט זיך בעמיהט צו זיין אַזוי פערכאַפּענדיג שיין, אַז דער קעניג זאָל זיך אויף איהר אומקוקען און זי זאָל איהם געפעלען. אָבער ווי יעדער שטערבליכער מענש, אַזוי פלעגט עס אויך טרעפען מיט די כינע־זישע קעניגין, וואָס זענען געווען אַרומגעריגעלט מיט זייער שיינע פרויען. די דאָזיגע שיינהייטען האָ־בען געגאַרט געליבט צו ווערען פון דעם קעניג און דער קעניג אַליין איז גאָר אויסגעגאַנגען אין בענק־שאַפט נאָך אַ פרוי, וועלכער ער האָט גראָד נישט געקענט בעקומען.

וועגען איין קעניג אַזוי דערציילט זיך אין דער מאָנטען בוך. דאָס איז דער אימפּעראַטאָר טשיען לאָנג, אַן'אייניקעל פון דעם קעניג קאַנגסי, וועל־כער איז געווען דער גרינדער פון דער שטאָט יעהאָל טשיען לאָנג איז געווען פערליבט אין אַן'אַלמנה סיאָנג פעי, וואָס מיט איהר שיינקייט האָט געקלונגען איבער גאַנץ צענטראַל־אַזיע. ער האָט זי אַפילו נאָך נישט געהאַט געזעהען, אָבער ער איז געווען פערליבט אין איהר רעפּוטאַציע, אין איהר נאָמען וואָס זי האָט געהאַט.

ווען די אַלמנה האָט דאָס דערהערט, איז זי אַנטלאָפען צום סולטאַן אין באַדאַקשאַן. דער כינעזי־שער קעניג האָט בעפוילען דעם סולטאַן, אַז ער זאָל די אַלמנה צוריקשיקען, אָבער דער סולטאַן האָט זי נישט אַרויסגעשיקט פון לאַנד ביז טשיען לאָנג האָט איהם נישט בעצאָהלט מיט אַ מתנה וואָס האָט די ווערט געהאַט אַ גאַנצען אוצר (מיט גאָלד. ערשט דאַמאָלסט האָט זי דער סולטאַן אָפּגעשיקט קיין יעהאָל.

כדי צו פערשטיין מיט וואָסער פּאַראַד די אַלמנה איז געשיקט געוואָרען צום כינעזישען קע־ניג איז כדאַי צו דערציילען אַז געשיקט האָט מען זי אין אַזאַ קאַרעטע, וואו זי האָט געקענט שלאָפען בעקוועם; די רעדער זענען געווען געוויקעלט מיט טייערע געוואַנט, די פענסטער זענען געווען בע־האָנגען מיט שטריקעריי געוועבט אין גאָלד; חוץ איהרע שטענדיגע בעגלייטערינס, האָט זי אויך געהאַט מיט זיך צוואַנציג דינסטען און צוואַנציג שקלאַפינס; ... סך סאָלדאַטען און וועכטער, אַז אַזוי ווי זי איז געוואוינט געווען צו נעמען אַלע טאָג אַ באָד פון שעפּסענער מילך, האָט מען איהר מיטגעגעבען אויפ'ן וועג אַ וואַגע, גענוג מילך, גענוג שעפּסען און אויך קומיס, נאָך יעדער וואַגע וואָס זי האָט גענומען אויפ'ן וועג, האָט מען זי פערפיומירט.

ווען זי איז אָנגעקומען אין שטאָט אַריין, האָט דער קעניג געגעבען א בעפעהל, אַז נאָר יעווּנוכען זאָלען זי איהם ברענגען אין זומער־פּאַלאַץ. און ערשט נאָכדעם אַלעמען, ווען זי איז געקומען אין פּאַלאַץ אַריין, האָט זי נישט געוואָלט בעגריסען דעם אימפּעראַטאָר, ווייל זי האָט געהאַלטען פער־אַנטוואָרטליך פאַר איהר מאַנס טויט.

און זי האָט איהם אויך אין דער צוקונפט נישט אַרויסגעוויזען קיין סימן אַז זי האָט איהם ליב. פערקעהרט, ביי יעדער געלעגענהייט האָט זי איהם אָפען געוויזען אַז זי האָט איהם פיינט און פעראַכטעט איהם. עס איז געקומען איינמאָל אַזוי וויט, אַז זי האָט געכאַפּט צו איהם א שווערד, איהם אַ שליידער געטאָן, און ווען ער שטעלט נישט אונטער די האַנט, וואָלט ער געווען געטויט געוואָרען. די שווערד האָט איהם געטראָפען אין אָרעם, ער האָט אַ סך געבלוטעט און שפּעטער זיך אַרויסגע־שאַרט פון איהר צימער, אַז קיינער זאָל איהם נישט בעמערקען. דאָס איז דערגאַנגען צו זיין מו־טער, וועלכע האָט פריהער געפּרובט מיט גוטען פועלן ביי סיאַנג פעי, אַז זי זאָל דעם זוהן איהרען מעהר נישט דערגיין אַזוי די יאָהרען, און ווען דאָס האָט נישט געהאָלפען, האָט זי גע־זעהען, אַז מען זאָל די אַלמנה געפינען א דערוואַר־גענע צום טויט. דער זוהן האָט גאַרנישט געקענט טאָן דער מוטער, אָבער ער האָט געטרויערט נאָך איהר אין יעהאָל דאָס גאַנצע לעבען.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר

אוירען, נאָז, האַלז און לונגען־קראַנקהייטען

11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)

טעל. 127־81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17

פון 11—1 און פון 2—3 נאָכמ.

ש. ראָזענפעלד

דורך בלוט און פייער

די מערטירער־געשיכטע פון די יודען אין דייטשלאַנד

„דורך בלוט און פייער“ די מערטירער־גע־שיכטע פון די יודען אין דייטשלאַנד, אַ סעריע זעהר אינטערעסאַנטע אַרטיקלען פון בעקאַנטען פּובליציסט און שריפטשטעלער ש. ראָזענפעלד וואָס בעהאַנדעלט אַרום די גאַנצע 2000־יעהריגע מערטירער־געשיכטע פון די יודען אין דייטשלאַנד הויבט זיך אָן דרוקען אין אונזער היינטיגען נומער, אין די אַרטיקלען געהען דורך פאַר'ן לעזער אַלע ליידען און צרות פון די יודען אין דייטשלאַנד פון די פריהעסטע צייטען אָן ביז איצט.

דער בעקאַנטער שריפטשטעלער און פּובליציסט ש. ראָזענפעלד שילדערט אין די אַר־טיקלען איינעם פון די בלוטיגע קאַפּיטלען פון דער יודישער געשיכטע — מיט וועלכער יעדער יוד דאַרף זיך בעקאַנט מאַכען.

— 1. —

2000 יאָהר ווילדער דייטשער האַס צו יודען

איצט, אַז עס איז אין דייטשלאַנד געקומען צום געמאַלדיגען אויסברוך פון האַס און מאָרד און ליידען די יודען, שטעהען יודען — און אויך נישט יודען — פערוואונדערט און פרעגען:

וואָס אַזוינס איז געשעהען מיט דעם פאָלק פון קולטור, דיכטונג, פילאָזאָפיע, וואָס האָט זיך אַראָפּגעלאָזט צו דער מדרגה פון ווילד־חיות און צו דער מאָראַל פון נאַכט־רויבער? ווי אַזוי איז עס פּלוצלינג געשעהען, אַז די מענשען האָבען ציניש אַראָפּגעוואָרפען פון זיך יעדען עול פון קאָנטראָל, פון מענשליכקייט און איינגאַנצען זיך איבערגעגעבען דער הפקרות און דעם פויסט־רעכט?

אַזוי פרעגען אָבער נאָר די, וואָס בעטראַכטען די לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד, בלויז פאַר די לעצטע צעהנדליגע יאָהרען, גיט מען אָבער אַן איבערבליק איבער דער גאַנצער געשיכטע פון יו־דען אין דייטשלאַנד פאַר קרוב צו צוויי טויזענד יאָהר — דאַן פרעגט מען זיך: ווי קומט עס וואָס אַנ'ערך פינף־און־זיבעציג יאָהר האָבען זיך יודען געפיהלט ווי בירגער, ווי אַלט געזעסענע און איינגע־וואַקסענע אין לאַנד און די פיהלונג האָט קיינער ערנסט נישט געשטערט?

און דאָס איז די ריכטיגע פראַגע.

וואָרום די געשיכטע פון די יודען אין דייטש־לאַנד, ביז דער מיט פנ'ם נייגצעהנטען יאָהרהונ־דערט איז אַ לאַנגע קייט פון גזירות, בעגרענצונ־גען, אַרויסטרייבונגען, וואָס האָט גאָר קיין שיעור נישט געהאַט.

די דייטשע יודען האָבען עס ליב צו אונטער־שטרייכען, אַז זיי זענען אין דייטשלאַנד עלטער פון די דייטשען און דאָס איז אמת. יודען האָבען גע־לעבט אין דייטשלאַנד אונטער רוימישער הערר־שאַפט בעת דאָס לאַנד, וואָס הייסט איצט דייטש־לאַנד, האָט נאָך אַפילו פון איהר איצטיגען נאָמען נישט געוואוסט, מען רעדט פון יודישע סוחרים אין די לענדער אַרום רהיין נאָך אין דעם ערשטען יאָהר הונדערט פון דער קריסטליכער צייט־רעכנונג, און אַ שריפטליכער דאָקומענט איז פערהאַן וואָס בע־ווייזט אַז שוין אין 4־טען יאָהרהונדערט האָבען זיך געפינען יודען אין דער שטאָט קעלן.

אָבער שוין אָט דער ערשטער דאָקומענט, פון יאָהר 321, וואָס שטאַמט פון קאָנסטאַנטין דעם גרויסען, איז אַ יודען־פיינדליכער, דער דאָקומענט איז אַ קייזערליכער דעקרעט וואָס מאַכט בטל אַ פּרי־ווילעגיע, לויט וועלכער יודען זענען פריי געווען פון געוויסע שווערע שטעטישע אָפּצאָהלען.

אַ צווייטער דאָקומענט אַזאַ שטאַמט פון פינפ־טען יאָהרהונדערט, דאָס איז אַ דעקרעט פון קייזער טעאָדאָסיוס דעם צווייטען, וואָס בעגרעניצט די יו־דישע רעכט אויף פערשידענע געביטען.

עס ווערט, נעמליך, יודען פערבאָטען צו פער־נעהמען מלוכה־אַמטען; עס ווערט יודען פערבאָטען צו קויפען קריסטליכע שקלאַפען; יודען טאָרען נישט חתונה־האָבען מיט קריסטען און עס טאָרען נישט געבויט ווערען קיין נייע יודישע שוהלען.

ערגער ווערט די לאַגע אין פינפטען און זעקס־טען יאָהרהונדערט., נאָך דער גרויסער פעלקער־וואַנדערונג, ווען די רוימישע הערשאַפט ווערט אָפּ געווישט, די איבערגעבליבענע רוימישע בעפעלקע־רונג אין די רהיין לענדער מישט זיך אויס מיט די ווילדע גערמאַנישע שבטים. און אַנשטאָט דעם רוי־מישען רעכט, וואָס האָט געגאָלטען אויך פאַר יודען קומט אויף דאָס אַזוי גערופענע „געזעץ פון די באַר־באַרען“, וואָס גילט נאָר פאַר די עלעמענטען, וואָס געהערען אָן צו די דאָזיגע „באַר־באַרען“, אַדער גער־מאַנישע שבטים, אַזוי אַרום זענען „די יודען געבלי־בען צווישען די גערמאַנישע פעלקער ווי פרעמדע וואָס געניסען נישט פון קיין שום שוץ, פאַר וועל־כע עס גילט נישט קיין שום געזעץ און דאַרום זענען זיי „פויגעל־פריי“, פולשטענדיג הפקר: יע־דער קען זיי בעהאַנדלען ווי איהם טוט וואוילגעפעלען און דאַרף קיין מורא נישט האָבען פאַר קיין שום שטראָף“. ביז ווייט אין 7־טען יאָהרהונדערט אַריין גילט פאַר יודען דאָס „פרעמדען־רעכט“, און דאָס הייסט פולשטענדיגע רעכטלאָזיגקייט“. קוי־פען שוץ האָבען יודען געקענט בלויז ביים הויפט פונ'ם שבט ביים קעניג אָדער פירשט, און פאַר אַ גרויסען אָפּצאָהל, וואָס איז פאַר יודען געווען אַ געשיצט ווערען. אין אַזאַ לאַגע האָבען יודען גע־כער געווען, זיי וועלען טאַקע מיט אַנ'אמת שווערע לאַסט און דערביי זענען זיי אויך נישט זי־לעבט נאָך אין 9־טען יאָהרהונדערט.

(ווייטער מאָרגען).

אַקציע פון די האַנדווערקער-קרייזן!

אויסצובּרייטערן דאָס אינדוסטריע-געזעץ אויף אַ רייהע פאַכען

(אג) די היגע האַנדווערקער-קרייזן האָבּען זיך געווענדעט צום האַנדעלס-מיניסטעריום וועגען פערבּרייטערען דעם פּרט. 142 פון אינדוסטריע-געזעץ און וועגען ארונטערנעהמען אונטער'ן בּעגריף „האַנדווערקער" אַ רייהע פאַכען, ווי קראַנקען-פלעגער, האַמט-אַרבּייטער, מאַדיסטקעס, זייפענזידער, בּרוקער, מילנער, פאַרבּער, האַנד-וועבּער אז"וו.

פייערליכע ענטהילונג

פון זשווירקאָ-און וויגוראַ-דענקמאַל

דעם קומענדיגען זונטאָג קומט פאָר די פייערליכע ענטהילונג פון דענקמאַל צום אָנדענקען פון די טראַגיש-אומגעקומענע פּוילישע לופט-פליהער פראַנציעשעק זשווירקאַ און סטאַניסלאַוו וויגוראַ.

די פייערונג וועט זיך אָנהויבּען מיט אַ גאָטעס-דינסט אין דער קאַטעדראַ און שפּעטער וועלען פאָרקומען איניגע פעראַנשטאַלטונגען און זאַמלונגען לטובת'ן לופט-פליה-קאָמיטעט בּיי דער וואָיעוואודזטווע.

האַלבּ 4 נאָכמיטאָג וועט מען אַפּהילען דעם דענקמאַל אויפ'ן פליה-פּלאַץ אין לובּלינעק.

מעסער-שטעכערייען

2 „מעסער-העלדען" ארעסטירט

(א) אויף קושיוואַ גאַס איז נעכטען בּעפאַלען געוואָרען מאריאַן פאַנעק וועלכען די אָנפאַלער האָבּען געשטאָכען מיט אַ מעסער. בּאַלעצערסקי וועלכער איז געקומען פאַנעק'ן צוהילף, איז אויך פון די זעלבּע „מעסער-העלדען" צושטאָכען געוואָרען.

די פּאָליציי האָט בּיידע מעסער-שטעכער פערהאַלטען, זיי זענען אויגעניוש פעטערמאַן פון שאַראַ 7 און וואַצלאַוו טעאָדאָרטשיק פון שאַראַ 17.

אין שעהנעם חודש מאַי

האַקט מען זיך אונטער די זייטען...

(2) נעכטען איז די פּאָגאָטאָוויע אַרויסגערופען געוואָרען צו 5 פאַרפאַלען פון פערוואונדעטע וועלכע זענען צושלאָגען געוואָרען בּיי שלעגערייען.

אויף קילינסקאַ 80 איז צושלאָגען געוואָרען דער 27 יעהריגער מאַקס לעמאַן. אויף זגערזשער 21 איז צושלאָגען געוואָרען דער 34 יעהריגער פישעל פריש, און די 37 יעהריגע דינסט אַנאַ שוויערטשי אויף וואָלעלסקאַ 36 איז פערוואונדעט געוואָרען דער 18 יעהריגער סט. זשעלינסקי און אויף מאַדראַ 13 די 26 יעהריגע בּראָניסלאַוואַ טשאַפּלינסקאַ.

בּרידזש-טורניר אין זשורנאַ-ליסטען-קלובּ

די לאָדזשער בּרידזשיסטען וואַרטען אַ גרויסע סענסאַציע. דעם נאָהענטסטען דינסטאָג, דעם 16. מאַי ה. י. קומט פאָר אין קלובּ פון זשורנאַליסטען-סינדיקאַט, פּיעטריקאָווער 121, אַ גרויסער בּרידזש-טורניר מיט פּרייזען פאַר די זיגערס.

אין אַלגעמיין זענען בּעשטימט 6 ווערטפולע פּרייזען פאַר 3 פּאָר. די פּרייזען שטאַמען פון פירמעס זיגעלבּערג (פּיעטריקאָווער 45) און פון דער פירמע ל. טיבּער (פּיעטריקאָווער 49).

„מלכה שוואַרצענקאָפּ"

אין „פּאָפּולאַרני"

דעם היינטיגען שבת ווערט אין „פּאָפּולאַרני"-טעאַטער אויפגעפיהרט די בּעריהמטע פּיעסע פון גריבּאָעלאַ זאַפּאָלסקאַ „מלכה שוואַרצענקאָפּ".

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, דעם 11 מאַי 1933

11.40 טאָג-פּרעסע. 11,50 קאָמוניקאַטען. 11,57 צייט-סיגנאַל. 12,05 טאָג-פּראָגראַם. 12,10 קאָנצערט. 12,30 קאָמוניקאַט. 12,35 שול-פריה-מאָרגען. 3,10 עקספּאָרט-קאָמוניקאַט. 3,15 ווירטשאַפטס-קאָמוניקאַט. 3,25 גראַמאַפאָן. 3,35 פאָרלעזונג. 3,50 גראַמאַפאָן. 4,25 לעקציע פראַנצויזיש. 4.40 פאָרלעזונג. 5,00 גראַמאַפאָן. 5.40 אַקטועלע פאָרלעזונג. 5,55 טאָג-פּראָגראַם. 6,00 לייכטע מוזיק. 6,45 פּאָסט. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער. 7,30 ליטעראַרישע פערטעלשעה. 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע. 8,00 קאָנצערט. 10,15 מוזיק. 10,55 קאָמוניקאַטען. 11,00 טאַנץ-מוזיק.

* * * *

אויסלאַנד

5,10 מאָסקווא – אָפּערע. 8,00 פּאַריז – סימפ. קאָנצערט. 8,30 שטראַסבּורג – אָפּערעטקע. 8,30 וויען – אָפּערע. 10.15 דאַווענטרי – אָפּערע פון וואַגנער.

פון דער לאָדזשער בּערזע

בּאַנק פּאָלסקי	71.50
3 פּראָצענטיגע בּוראָוולאַנע	37.75
4 „ דאָלאַרובקאַ	48.00
7 „ סטאַבּיליזאַציע (אמ.)	48.75
8 „ וואַרשאָווער שטאָט-בּריף	38.75
8 „ לאָדזשער „ „	35.50
ענגלישע פונט	30.30
דאָלאַר – אָפיצ. 7.60, נישט אָפיצ. –	7.50
גאָלד-דאָלאַר	9.40
גאָלד-רובּל	4.98
דייטשער מאַרק	2.05

—):ס:(—

קאָמוניקאַט

פון בּרית החיל ע"ש זאב זשאַבּאָטינסקי

היינט דאָנערשטאָג פּינקטליך 9 אַ זייגער אין אָוונט קומט פאָר אַ פערזאַמלונג פון אַלע פערזעיצסטירטע געוו. מיליטער-מענער און רעזערוויסטען-יודען אין לאָקאַל אל. קאָשטשושקי 21.

2445 די צייטווייליגע קאָמענדע.

„די חברה-לייט מיט דער רויטער שמאַטע אויף וועלכער עס פעהלט נאָר דער האַקענקרייץ"

(ענדע פון דער 3-טער זייט)

זענליכקייטען אינגאַנצען אַריינגעטון אין דער היסטאָרישער אויפגאַבּע צונויפצושטעלען דעם פּלאַן און צו געפינען די מיטלען, ווי צו ראַטעווען די 600.000 דייטשע יודען פון זייערע שרעקליכע עינויים, פּוג'ם גלות היטלער.

אין געוויסע קרייזען צווייפעלט מען בּכלל, אויבּ אַ מענש, וועלכער האָט נאָך בּעהאַלטען אַ פינק פונ'ם געזונטען שכל און פון א מענשליכער מאָראַל, קען שרייבּען אַזעלכע פּשוט כוליגאַנישע פּסוקים, וועלכע אַפילו די היטלעריסטען וועלען נישט האָבּען קיין העזה צו שרייבּען לגבּי דער אַרבּייטערשאַפט. ציטירען אַ סך ערטער פון אַרטיקעל איז פּשוט נישט עסטעטיש און נישט עטיש. עס איז גענוג ווערטליך איבּערצוגעבּען איין פּסוק, כדי דער עולם זאָל זעהן, וועלכער דבּוק ס'האָט זיך אַריינגעלאָזען אין זשאַבּאָטינסקי'ן. אָט איז אַ פּסוק: „דאָס זענען די זעלבּע חברה-לייט (מיטגלידער פון דער אַרבּייטער-אָרגאַניזאַציע. — רעד.) מיט דער זעלבּער רויטער שמאַטע, וואו עס פעהלט נאָר דער האַקענקרייץ".

אין די ציוניסטישע קרייזען שטעלט מען זיך די שאלה, אויבּ דער ה' זשאַבּאָטינסקי און זיינע נאָכלויפערס האָבּען איצט באמת נישט קיין אַנדערע דאגות, ווי צו העצען און צו רייצען די תאוות פון זייער המון, אָדער צי האָט איהם די „לעגאַלע" עקזעקוטיווע אויף אַזוי פיל אַרויסגעבּראַכט פון די כלים, אַז ער האָט בּכלל פערלוירען יעדע גרעניץ און יעדען לעבּענס-רעגולאַטאָר.

זיכערע הילף און אַ רפואה!

אהן אפּעראַציע, אהן בּלוט, אהן אַ מעסער און אהן בּלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף בּרוקען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס און פיס.

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בּרוך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשענקאָפּ, אָדער ווי אַ וואַסער-מאָן און עס פעלט אָריין אין דעם כיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בּראַנדיג און שטערבּליך. ספּעציעלע גומענע הייל-בּאַנדאַזשען אויסגעצייכענט נאָך דורך גרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בּעהאַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר דאָקטאָר בּראָכיורעדינר בּעזייטיגען זיכער דעם שוועכטען און פערעלטערטען בּרוך, אויך פאַר הויקערס, ליימונגען פיס הייל-גאַרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרימטע פיס און פּלאַט-פיס, ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך, קינסטליכע גומענע פיס, הענד און גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אַדערן. שפּרעכשטונדען פון 9 פריה בּיז 1 בּייטאָג און פון 3 בּיז 7 אָוונט.

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg **Łódź, Wólczańska 10**, tel. 221-77 front, parter.

בּעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבּעדינגט נויטיג. רעפּלאַמען האָבּען אויסגעשטעלט פּאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בּאַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. דר בּר. קיעלאַנאָוסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס הערציגסטען דאַנק דעם ה' דיר. י ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 פאַר בּעפרייען מיך פון אַ שווערען בּרוך, אויף וועלכען כ'האָבּ אַזוי שטאַרק געליטען און כ'בּין 3 מאָל געווען אָפּערירט.

(—) **K.Hartman,fabrykant, Łódź,ul.Franciszkańska 34**

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בּלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליום מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאַמפּען עלעקטרישער הייל-קאַבּינעט, קאָסמעטיק.

— טעטיג פון 8 פריה בּיז 9 אָוונט. — פון 11 בּיז 12 בּייטאָג און פון 2 בּיז 3 נ.מ. נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען, זונטאָג פון 9 פריה בּיז 2 נאָכם. בּעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבּינעט

11 בּזשעזשינער 11

טעלעפאָן 63-137

עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען שיפמאַן, וואַלינסקי, שמירגעלד, סערשנער, שמעראַוסקי, סלאַבּאַדסקי, זאַלצוואַסער, איציקזאָן, סראַסאַמסקי, יאַקובּזאָן און דענטיסטין סטאַראַפּאָלסקאַ.

וויזיט 3 זל.

כירורגישער קאַבּינעט

Dr. Szreiber

איז געוואָרען אַריבּערגעטראָגען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אָפּעראַציעס, אַמפּוטאַציעס, האַלז ושילאָקעס או"ח הייל-אַנשטאַלט-פּרייזען.

Dr. med.

Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע - בּעהאַנדלונג און סעקסועלע בּעראַטונג.

נעמט אָן פון 8—11 פריה און 4—8 אָוונט, זונטאָג פון 9—1 בּייטאָג.

פאַר אונבּעמיטעלטע – לעטשניצע-פּרייזען.

DR. MED.

M. Glazer

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען

וואוינט יעצט אויף

ZACHODNIA 64

Telefon 185-49

נעהמט אָן פון 12 בּיז 2 און פון 7 בּיז 8.30 אָוונד. 1697

זונטאָג און פייערטאָג פון 10 בּיז 12 מיטאָג

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראַנקע אין אלע ספּעציאַליטעטען

פון 9 פריה בּיז 7 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

Z prawami Gimnazjów Państwowych

Gimnazjum Żeńskie

Józefa Aba w Łodzi

oraz **Szkoła Powszechna ZIELONA 10, tel. 122-12**

איינשרייבּונגען אין די גימנאַזיאַלע קלאַסען, ווי אויך אין דער פאָלקסשולע נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט אין די לערן-שעה'ן. עקזאַמענס מיט לעקציע-סיסטעם האָבּען זיך אָנגעהויבּען דעם 7-טען מאַי ד. י. אין 1 קלאַס פון דער פאָלקסשולע ווערען אָנגענומען קינדער בּיז 6 יאָהר אָהן עקזאַמען. שכר-למוד וועט אין דער פאָלקסשולע זיין פערקלענערט. 2444

שייטלען

מיט פּאַריזער שרינדעי

ווי אויך פּערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבּייט

צו בּיליגע פּרייזען און אָנדולאַציע

בּיי **קערש**, סקווערא 15

שלאָסערי-אַרבּייטען,

ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען מעטאַל-בּעאַרבּייטונגען מאַשינען-טיילען

פירמע אויס בּיליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 21-245

נעמט אָן פון 2—3 און פון 6.30 בּיז 8 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 בּייטאָג

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אַרבּייטסלאָזע לעטשניצע-פּרייזן

Dr. S. KANTOR

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעהמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און 4—9 אָוונט, זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכם.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי

אַנאָנס בּיז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געזוכט אַגענטען און אינקאַסענטקעס צו דער קאָלאָניאַל-בּראַנזשע. בּיטע זיך צו אינפאָרמירען מלינאַרסקאַ 16, שרער. 2437

אַ טיכטיגער מיטנייהער צו מענער-בּעשטעלט איז פון זאָפאָרט נויטיג. וואָלטשאַנסקאַ 161, נאָוואַק. 2439

פערשידענעס

אַ יונגערמאַן, פעהיג צו יעטוועדער איינציגער שווערער אַרבּייט, זוכט אַ פּאָסטען בּיי וואָס פאַרע אַרבּייט ס'זאָל נור זיין פאַר אַ מינימאַלען פּרייז. אָפּערטן אין אַדמ. אונטער „H. L." 2435

צו פערקויפען 1 שפּולמאַשין 20 שפּינדלען, מילער זיידלער, 1 נייע מאַשין פאַר טריקאָטאַושען זינגער. צו ערפאַהרען נאָוואָמיעסקאַ 3, געוועלבּ 44. 2436

Zagubiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej na imię cek Gross, ul. Południowa 32.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט—8 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען 4

אין טעקסט—40 . . . . . 60—

נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18—

אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט, שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען בּיז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס איבּעריגע וואָרט — 10 גר.

אַבּאָנאָמענטס-פּרייז:

אין לאָדז – 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פערלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בּערעכטיגען נישט צום איבּערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טאָן פון די אַנאָנסן איז דער פערלאַג נ י ש ט פעראַנטוואָרטליך. די אדמיני. איז אָפען בּייטאָג און בּייגאַכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg | Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. redac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.